Eesti Kultuurkapitali majandustegevus

KONTROLLIARUANNE

21. veebruar 2003
nr 2-5/03/8

Eesti Kultuurkapitali majandustegevus

Tallinn
2003

Kokkuvõte

Eesti Kultuurkapital on avalik-õiguslik juriidiline isik, kelle eesmärgiks on toetada kunste, rahvakultuuri ning kehakultuuri ja sporti, kogudes raha ja jagades seda stipendiumidena.

Riigikontroll auditeeris Eesti Kultuurkapitali majandustehingute seaduslikkust ja raamatupidamisarvestuse õigsust perioodil 01.01.1999–16.08.2002, mil jagati stipendiumidena välja kokku 255 mln krooni.

Stipendiumide jagamisega tegelevad 8 kultuuriala sihtkapitali, maakondlikud ekspertgrupid ja Kultuurkapitali nõukogu.

Olulisemad tähelepanekud

1999–2002 on Eesti Kultuurkapitali tegevdirektor Avo Viiol algdokumente esitamata Kultuurkapitali pangakontodelt sularaha võttes tekitanud kahju 8 539 778 krooni (summa sisaldab pankade teenustasusid). See sai võimalikuks tulenevalt järgmistest sisekontrolli puudustest:

- Avo Viiolil oli Kultuurkapitali täievolilise esindajana pankade arvelduskontodele ligipääsuks ainuisikuline allkirjaõigus.

- Raamatupidamise seadust rikkudes kajastati eri majanduslikku sisu omavaid tehinguid ühe tehinguna. See moonutas raamatupidamise aastaaruandeid ning võimaldas ka tegevdirektoril varjata üht Kultuurkapitali Hansapanga arveldus- ja väärtpaberikontot.

- Polnud korda, kes peab viseerima maksmisele kuuluvad kuludokumendid, ega ka ülevaadet selle kohta, kas kuludesse kantud teenus on kätte saadud ja kes milliste kulude tegemise eest vastutab.

- Sularaha liikumiste kohta koostatud kassaaruandele oli kohustuste lahususe põhimõtet eirates alla kirjutanud üks töötaja nii kassapidaja kui ka raamatupidajana.

Peale otsese kahjutekitamise Avo Viioli poolt tuleb ette heita hulka puudujääke Kultuurkapitali nõukogu tegevuses:

- Vastupidiselt Eesti Kultuurkapitali seadusele, mis näeb ette, et nõukogu määrab Kultuurkapitali vara ja investeeringute struktuuri ning otsustab investeeringute paigutamise, on Kultuurkapitali nõukogu roll investeeringute juhtimisel olnud formaalne – investeerimisotsused langetas tegevdirektor ja nõukogu võttis need lihtsalt teadmiseks.

- Vaatamata sellele, et Eesti Kultuurkapitali seadus ei sätestanud maakondlike ekspertgruppide moodustamist ega ka nende pädevust stipendiumide jaotamisel, loodi Kultuurkapitali nõukogu 10.01.1996. a otsusega 15 maakonnas 5-liikmelised ekspertgrupid, kelle ülesandeks on laekunud taotluste läbivaatamine ja maakonnale oluliste kultuuriprojektide toetamine. Seejuures ei olnud Kultuurkapitali nõukogu maakondade ekspertgruppide tegevust kontrollinud ega ka vastavat korda kinnitanud.

- Nõukogu ei olnud kinnitanud põhimõtteid, kuidas sihtkapitalide vahel raha jaotada ning kuidas stipendiume määrata ja maksta. Samuti pole sihtkapitalidelt aastaaruandeid nõutud.

- Mitmel juhul ei järgitud nõuet vaadata Kultuurkapitali nõukogus läbi sihtkapitali nõukogu otsus eraldada oma nõukogu liikmele stipendium. Kuidas toimida aga juhul, kui stipendiumi taotleb Kultuurkapitali nõukogu liige, oli töökorras sootuks sätestamata.

- Puudus nõukogu poolt heaks kiidetud asutusesisene toetuste, preemiate ja lisatasude maksmise kord. Samuti ei olnud nõukogu Eesti Kultuurkapitali seadust eirates kinnitanud kantselei töötajate koosseisu ja palku ega kinnitanud lähetuste korda.

- Kultuurkapital ei järginud vajalikult stipendiumideks eraldatud raha sihtotstarbelist kasutamist. Nõudeid eirates tagastasid stipendiumisaajad kasutamata jäänud raha suure hilinemisega, kusjuures tagastamisega viivitamine ulatus mõnikord ligi kolme aastani. Summade hilisema tagastamise võimaldamist saab käsitada laenuandmisena.

Peamised ettepanekud

Kultuuriministrile

- Esitada ettepanek Kultuurkapitali seaduse täiendamiseks nõukogu liikmete solidaarse vastutuse nõudega, kui kohustusi rikkudes on Kultuurkapitalile kahju tekitatud.

- Kaaluda maakondlike ekspertgruppide vajadust ja teha nende vajalikkuses veendumise korral ettepanek käsitleda nende tegevust Eesti Kultuurkapitali seaduses.

Kultuurkapitali nõukogule

- Vähendada tegevdirektori ainuisikulisest esindusõigusest tulenevaid riske, sh määrata, milliste tehingute tegemiseks on vaja peale tegevdirektori allkirja mõne teise töötaja või nõukogu liikme allkirja.

- Kaaluda investeeringute juhtimise teenuse sisseostmist väljastpoolt.

- Töötada välja põhimõtted, mille järgi raha sihtkapitalide vahel jaotada ning stipendiume määrata ja maksta; nõuda sihtkapitalide nõukogudelt aastaaruannete esitamist ja arutada neid oma koosolekutel.

- Kehtestada reeglid, kuidas määratakse Kultuurkapitali nõukogus toetusi juhul, kui on tegu nõukogu liikmega seotud projektiga.

- Pöörata suuremat tähelepanu stipendiumide kasutamise lepingute täitmise jälgimisele ning kasutamata jäänud summade tagasinõudmisele. Lepingutingimuste rikkumise korral sätestada stipendiumi tagasimaksmine koos intressidega.

- Kinnitada kantselei koosseis ja palgad; toetuste, preemiate ja lisatasude maksmise ning lähetuste kord.

Tegevdirektorile

- Tagada raamatupidamisarvestuse vastavusse viimine raamatupidamise seaduse ja hea raamatupidamistavaga.

***

Kultuuriminister teatas oma vastuses Riigikontrollile, et Vabariigi Valitsus kiitis heaks ning esitas 10.12.2002 Riigikogule Eesti Kultuurkapitali seaduse muutmise seaduse eelnõu, mis käsitles ka mitmeid kontrolliaruandes puudutatud küsimusi.

Riigikogu poolt 29. jaanuaril 2003 vastu võetud Eesti Kultuurkapitali seaduse muutmise seadus sätestab maakondlikud ekspertgrupid Kultuurkapitali struktuuriüksustena ja nende ülesanded, liikmete arvu ning töökorra. Seadust on täiendatud Kultuurkapitali varade kasutamise, paigutamise ja nendega seotud piirangute sätetega. Samuti on seaduses toodud piirangud tehingute tegemisele huvitatud isikutega, nõukogu liikmete ja esimehe vastutus ja pädevus ning sisekontrollisüsteemi ja siseauditit reguleerivad sätted.

Kultuurkapitali nõukogu esimehena teatas minister, et nõukogu nõustub täielikult kontrolliaruandes tooduga. Riigikontrolli soovil esitas nõukogu ka ettepanekute täitmise kava.

Sisukord

SISSEJUHATUS **5**

Õiguslik seisund, struktuur ja juhtimine **5**

Tegevuse lühiülevaade **6**

Raha hulk ja kasutamine **7**

Auditi iseloomustus **9**

1. LAEKUMISED RIIGIEELARVEST **10**

2. STIPENDIUMIDE JAOTAMINE, ÜLEKANDMINE JA ARUANDLUS **11**

2.1. Stipendiumide jaotamise alused **11**

2.2. Kultuurkapitali nõukogu ja sihtkapitalide nõukogude määratud stipendiumid **11**

2.3. Stipendiumide eraldamine nõukogude liikmetele **15**

2.4. Maakondade ekspertgruppide määratud stipendiumid **16**

3. TEHINGUD RAHA, VÄÄRTPABERITE, KINNIS- JA VALLASVARAGA **18**

3.1. Sularahatehingud **18**

3.2. Väärtpaberitehingud **19**

3.3. Tehingud korterite ja majadega **24**

4. TEGEVUSKULUD **28**

4.1. Kantseleikulud **28**

4.2. Maakondlike ekspertgruppide halduskulud **30**

4.3. Kultuurkapitali nõukogu liikmete töö tasustamine **31**

4.4. Ruumide remondi- ja rendikulud, tasaarveldused **32**

LISA. Eesti Kultuurkapitali nõukogu koosseisud auditeeritud perioodil **33**

KULTUURIMINISTRI JA KULTUURKAPITALI NÕUKOGU VASTUSED **34**

Sissejuhatus

Auditi aluseks on Riigikontrolli 2002. aasta tööplaan.

Auditi eesmärgiks oli anda hinnang Eesti Kultuurkapitali majandustehingute seaduslikkusele ja raamatupidamisarvestuse õigsusele.

Auditeeritud periood on 01.01.1999–16.08.2002.

Õiguslik seisund, struktuur ja juhtimine

Eesti Kultuurkapital on avalik-õiguslik juriidiline isik, kelle eesmärk on toetada kunste, rahvakultuuri ning kehakultuuri ja sporti, kogudes raha ja jagades seda stipendiumidena. Kultuurkapital tegutseb 01.06.1994 vastu võetud Eesti Kultuurkapitali seaduse[1] ja muude õigusaktide alusel. Kultuurkapitali stipendiumid on võrdsustatud riiklike stipendiumidega.

Kultuurkapitali koosseisu kuuluvad 8 kultuuriala sihtkapitalid: kirjandus, helikunst, kujutav ja rakenduskunst, arhitektuur, näitekunst, audiovisuaalne kunst, rahvakultuur, kehakultuur ja sport (§ 10).

Kultuurkapitali tegevust juhib kümneliikmeline nõukogu, mille koosseisu kuuluvad kultuuriminister esimehena, rahandusministri määratud esindaja ning iga sihtkapitali nõukogu määratud esindaja. Nõukogu ülesanded (§ 11 lg 1 ja 2) on järgmised:
- määrata Kultuurkapitali vara investeeringute struktuur ja otsustada investeeringute paigutamine;
- jaotada aastatulu;
- finantseerida kultuurivaldkondade vahelisi projekte;
- määrata sihtkapitalide poolt jaotatavate aastatoetuste piirmäärad;
- kinnitada Kultuurkapitali kantselei halduskulude eelarve ning töö kord;
- kinnitada kantselei koosseis ja palgad, nimetada ametisse ja vabastada sealt tegevdirektor;
- analüüsida sihtkapitalide ja kogu Kultuurkapitali tegevuse tulemusi;
- korraldada iga-aastaste ülevaadete avaldamist Kultuurkapitali tegevuse kohta;
- teha vajadusel ettepanekuid Kultuuriministeeriumile;
- kinnitada kontrollikomisjoni koosseis ning selle tegevuse alused;
- kuulata kontrollkomisjoni aruandeid;
- kinnitada Kultuurkapitali aastaeelarve ja -aruanne;
- otsustada, millisesse sihtkapitali taotlus kuulub, teostada järelevalvet sihtkapitalide tööjaotuse üle;
- täita muid kunstide, rahvakultuuri ning kehakultuuri ja spordi arendamist puudutavaid ülesandeid.

Kultuurkapitali nõukogu volitused kestavad kaks aastat (§ 11 lg 3).

Iga sihtkapitali tegevust korraldab selle nõukogu, kuhu kuulub seitse vastaval kultuurialal tegutsevat isikut, kelle on esitanud kultuuriala ühendused.

Sihtkapitali nõukogu ülesanded (§ 14 lg 3) on:
- nimetada sihtkapitali esindaja Kultuurkapitali nõukogusse;
- jaotada sihtkapitali käsutusse eraldatud raha;
- esitada Kultuurkapitali nõukogule kultuurivaldkondade vaheliste ürituste projekte toetuse määramiseks;
- jälgida sihtkapitali määratud toetuste sihipärast kasutamist;
- koostada aastaaruanne sihtkapitali tegevusest;
- teha ettepanekuid Kultuurkapitali nõukogule;
- täita Kultuurkapitali nõukogu antud ülesandeid.

[1] Kui pole tegu muu allikaga, on edaspidi enamasti nimetatud ainult säte, seaduse pealkirja nimetamata. Viidatakse redaktsioonile, mis kehtis auditeeritud perioodil.

Sihtkapitali nõukogu volitused kestavad kaks aastat. Nõukogul on õigus oma esindaja Kultuurkapitali nõukogust tagasi kutsuda.

Kultuurkapitali tegevdirektori ülesanded (§ 17 lg 2) on:
- esindada Kultuurkapitali ilma erivolituseta;
- käsutada Kultuurkapitali nõukogu otsuste alusel Kultuurkapitali vara;
- täita Kultuurkapitali nõukogu otsuseid;
- anda Kultuurkapitali nõukogule oma tegevusest aru;
- esitada Kultuurkapitali nõukogule kantselei tegevuse aastaeelarve ja -aruande projekt;
- tagada Kultuurkapitali raamatupidamisarvestus;
- võtta tööle ja vabastada töölt kantselei töötajaid;
- sõlmida lepinguid Kultuurkapitali toetuste saajatega;
- kinnitada kantselei töösisekorraeeskiri;
- tagada arvestusepidamine sihtkapitalide nõukogude otsuste üle;
- sõlmida Kultuurkapitali nõukogu otsuste täitmiseks ja alusel lepinguid.

Tegevuse lühiülevaade

Nõukogude töökord

Kultuurkapitali nõukogu juhindub oma tegevuses lisaks Eesti Kultuurkapitali seadusele enda välja töötatud Kultuurkapitali nõukogu töökorrast (vastu võetud 19.01.2000), sihtkapitalide nõukogud iga nõukogu poolt eraldi välja töötatud põhimäärusest või töökorrast (kõik need kinnitas Kultuurkapitali nõukogu 01.02.1995. a koosolekul nr 5).

1999. aastal pidas nõukogu 8, 2000. aastal 15, 2001. aastal 12 ja 2002. aasta 16. augustini 7 koosolekut, mille kohta on koostatud protokollid.

Iga sihtkapitali nõukogu on igal aastal pidanud 4 istungit (2002. aasta 9 kuuga 3 istungit), kus vastu võetud otsused on samuti protokollitud.

Kantselei töökord

Kantselei töökord on kinnitatud nõukogu 24.09.1997. a koosoleku otsusega (§ 11 lg 2 p 5). Kuigi nõukogu 02.12.1999. a koosoleku otsuses nähti ette muudatusettepanekute väljatöötamine, ei ole kantselei töökorda seni muudetud.

Kogu auditeeritud perioodil töötas Kultuurkapitali tegevdirektorina Avo Viiol ja pearaamatupidajana M. Silde. Raamatupidamisarvestust korraldatakse Marika Silde koostatud ja Avo Viioli kinnitatud raamatupidamise sise-eeskirja järgi.

Välisauditid

1997. aastal auditeeris Kultuurkapitali 1996. majandusaasta aruannet audiitorfirma Coopers & Lybrand. Riigikontroll kontrollis Kultuurkapitali majandustegevust 1995–1997. aasta 1. juunini 1997. aasta juunis. Asutus esitas selgunud puuduste kõrvaldamise abinõude kohta ettekande.

Aastatel 1998–2000 auditeeris Kultuurkapitali majandusaasta aruandeid AS KPMG Estonia. Audiitorid juhtisid 1999. aasta aruande auditi märgukirjaga tähelepanu suurtele sularahajääkidele, riskantsetele investeeringutele, kinnisvarainvesteeringute kajastamisele ja stipendiumisaajate aruannete puudumisele. 2000. aasta aruande auditi tulemusena olulisi tähelepanekuid ei tehtud.

2001. aasta aruannet auditeeris käesoleva auditi läbiviimise ajal Rimess MRI OÜ.

Siseauditid

Kultuurkapitali vahendite kasutamise järele valvab Kultuurkapitali nõukogu moodustatud kontrollikomisjon (§ 8 lg 1). Komisjon on viieliikmeline ja selle praegune koosseis on kinnitatud nõukogu 19.01.2000. a koosoleku otsusega. Selle ülesandeks on kontrollida Kultuurkapitali kantselei tegevust ning osaleda stipendiumide kasutamise kontrollimises.

Kontrollikomisjon on kontrollinud 1999. ja 2000. aasta tegevusaruandeid, eraldiste kasutamise kohta esitatud aruandeid, maakondlike ekspertgruppide tööd jm ning teinud ettepanekuid administratiivkulude vähendamiseks, ametijuhendite kinnitamiseks, maakondade ekspertgruppide töökorralduse ühtlustamiseks, 1999. aastal tehtud investeeringute osakaalu vähendamiseks seaduses ettenähtud määrani ja täpsete investeeringupiirangute sätestamise kohta. 2000. aasta eraldiste kasutamise aruannete kohta on märgitud, et paljude stipendiumisaajate aruannetes kajastuvad kommunaal-, kantselei- ja palgakulud (eriti levinud tegevusstipendiumideks antud eraldiste puhul). Komisjoni 06.02.2002. a koosoleku protokollis on käsitletud preemiate määramise seaduslikkust ja soovitatud Kultuurkapitali nõukogul kehtestada korruptsioonivastase seaduse täitmise kord.

Kontrollitulemusi ja komisjoni ettepanekuid on arutatud nõukogu koosolekutel.

Raha hulk ja kasutamine

Eesti Kultuurkapital tuludeks (§ 4 lg 1 p-d 1 ja 2) on 3,5% alkoholi- ja tubakaaktsiisist[2] ning 46% hasartmängumaksust (alates 01.04.2002; kuni 30.03.2002 oli see 30%[3]).

Kultuurkapitali iga-aastasest tulust eraldab nõukogu pärast põhikapitali täiendamist (§ 7):
- 75% sihtkapitalide käsutusse;
- 25% enda käsutusse kultuurivaldkondade vaheliste projektide finantseerimiseks ning kantselei halduskuludeks.

Põhikapitali suurust ei ole sätestatud. Eesti Kultuurkapitali seaduse kohaselt eraldab nõukogu osa tuludest põhikapitali täiendamiseks, kusjuures ta ei tohi põhikapitali vähendada (§ 4 lg 2). Aastatel 1999–2002 ei ole nõukogu põhikapitali täiendanud.

Joonisel 1 on aastatel 1999–2002 Kultuurkapitalile riigieelarvest määratud rahalised vahendid ja nende laekumine. 2002. aasta laekumised on toodud seisuga 27.08.2002.

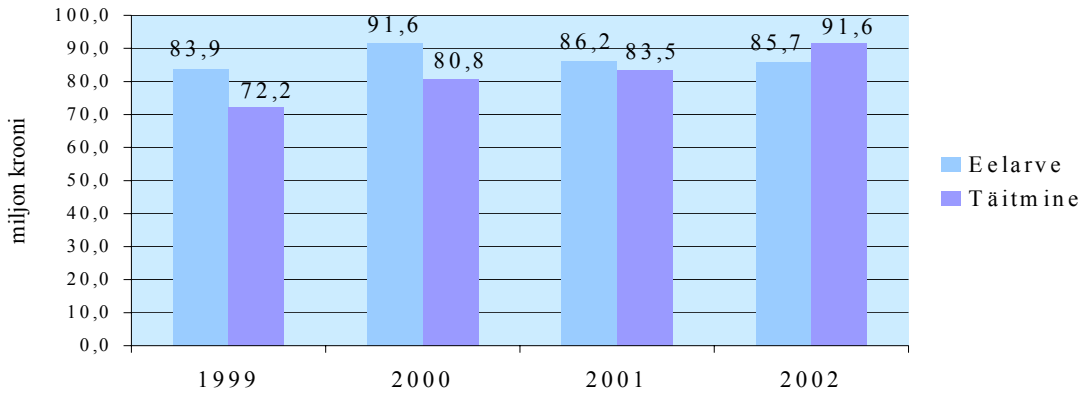

[2] 14.06.2000. a alkoholiaktsiisi seadus § 6 lg 2 ja 29.06.1994. a tubakaaktsiisi seadus § 3
[3] 06.12.1995. a hasartmängumaksu seadus § 8 lg 3 p 1 ja 13.03.2002. a hasartmängumaksu seadus § 7 lg 2 p 1

Joonisel 2 on näidatud eelarve täitmine.

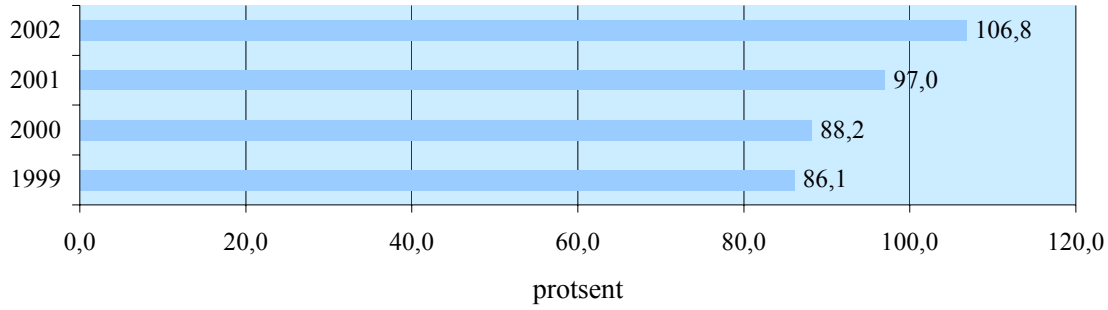

Tabelis 1[4] on toodud Kultuurkapitali bilansinäitajad (kroonides).

	1999	2000	2001
Raha ja pangakontod	7 556 651	16 205 708	20 979 759
Investeeringud väärtpaberitesse	16 713 589	14 725 529	11 468 634
Investeeringud kinnisvarasse	6 310 863	2 336 594	2 336 594
Põhikapital	20 000 000	20 000 000	20 000 000

Tabel 2 kajastab välja makstud stipendiume (kroonides).

Sihtkapital	**1999**	**2000**	**2001**	**2002 (kuni 31.07)**
Kirjandus	3 048 938	8 146 733	6 765 425	5 014 963
Kujutav ja rakenduskunst	4 193 348	7 190 739	7 649 730	5 528 103
Arhitektuur	2 571 358	5 449 706	5 797 911	3 487 663
Audiovisuaalne kunst	4 384 195	7 774 363	8 243 112	5 773 177
Helikunst	4 504 723	8 079 546	9 077 419	6 164 602
Näitekunst	3 883 274	7 267 460	7 596 324	5 315 543
Rahvakultuur	5 586 195	7 468 441	7 554 338	6 023 407
Kehakultuur ja sport	3 328 663	5 780 388	6 644 856	4 668 328
Elutöötoetused	4 328 100	4 248 600	4 191 100	2 228 600
Valdkondadevahelised projektid	3 304 618	6 980 493	7 654 380	3 573 335
Maakondlikud ekspertgrupid	6 162 145	6 856 069	8 950 981	6 699 630

Tabelis 3 on halduskulud (kroonides).

	2000	**2001**	**2002 (kuni 31.07)**
Sihtkapital	**Kulud**	**Kulud**	**Kulud**
Kirjandus	104 390	112 884	49 870
Kujutav ja rakenduskunst	97 716	100 981	51 851
Arhitektuur	101 144	101 978	48 539
Audiovisuaalne kunst	108 283	117 638	49 683
Helikunst	100 439	109 827	51 954
Näitekunst	121 170	114 686	53 030
Rahvakultuur	105 564	133 148	50 138
Kehakultuur ja sport	97 170	102 460	50 784
Valdkondadevahelised projektid	115 461	162 945	65 019
Maakondlikud ekspertgrupid	388 632	459 286	312 944
Kontrollikomisjon	69 726	87 651	23 425
Kantselei	2 842 270	2 441 387	1 464 852

[4] Tabelis 1, 2 ja 3 on Kultuurkapitali raamatupidamise andmed

Auditi iseloomustus

Audit keskendus järgmistele põhiküsimustele:

- Kas stipendiumid on üle kantud vastavalt nõukogu otsustele, kas seda on tehtud lepingutes (taotlustes) näidatud pangaarvetele, kas on sõlmitud lepingud ja nõutud aruande esitamist?
- Kas investeerimistehinguid tehes on järgitud Eesti Kultuurkapitali seaduses kehtestatud investeerimispiiranguid ja nõukogu kehtestatud korda?
- Kas majandustehingud on dokumenteeritud ja raamatupidamises õigesti kajastatud?
- Kas kantseleikulud on põhjendatud ja raamatupidamises õigesti kajastatud?
- Kas raamatupidamisarvestuses on kajastatud kõik tulud ja kulud?
- Kas on olemas toimiv sisekontrollisüsteem?

Eraldi vaadeldi kõiki alates 1999. aastast tehtud tehingud, mis olid märgitud tegevdirektor Avo Viioli 13.08.2002 tehtud ülestunnistuses.

Testitavad stipendiumid valiti Kultuurkapitali veebilehel avaldatute hulgast juhusliku valiku teel. Valimisse kuulub 443 stipendiumisaajat, mis moodustas aastate 1999–2002 saajate koguarvust 2,85 % ja stipendiumisummadest 13,76%.

Maakondlike ekspertgruppide määratud ja välja makstud stipendiumide valim moodustati samuti juhusliku valiku teel. Sinna sattus 119 inimest, kellele oli stipendiumi maksnud Hiiu maakonna ekspertgrupp, ja 101 inimest, kes olid selle saanud Harju maakonna ekspertgrupilt.

Investeerimistehingutest valimit ei moodustatud, vaadati läbi kõik auditeeritaval perioodil toimunud tehingute algdokumendid ja võrreldi andmeid raamatupidamisregistrite ning nõukogu otsustega.

Kantseleikulude testimiseks moodustati juhuvalim, mis hõlmas igast auditeeritavast aastast 1 kuu (1999 – september; 2000 – juuni; 2001 – detsember; 2002 – jaanuar) algdokumentide kontrollimist ja võrdlemist raamatupidamisregistritega. Kontrolliti ka kahe maakondliku ekspertgrupi (Hiiumaa ja Harjumaa) valimikuude halduskulusid.

Auditi käigus ei kontrollitud Kultuurkapitalile esitatud taotlusi ja nende alusel stipendiumide jagamist sihtkapitalide poolt ega ka seda, kui tulemuslikult saajad raha kulutasid.

Auditi käigus andsid selgitusi Kultuurkapitali tegevdirektori kt Siim Sukles, nõukogu liige Aare Järvan, pearaamatupidaja Marika Silde, raamatupidaja Eret Poom, avalike suhete juht Ainiki Välja-taga, projektijuhid Riina Vilgats ja Merike Oosalu, sekretär Aune Mark, Hiiumaa ekspertgrupi kontaktisik Ermo Mäeots ja Harjumaa ekspertgrupi kontaktisik Ruth Pauls.

Auditi viisid läbi auditijuht Sale Ajalik ning audiitorid Margit Piller ja Svetlana Rõbakova.

1. Laekumised riigieelarvest

1999. aastal laekus Kultuurkapitalile riigieelarvest 72 212 700; 2000. aastal 80 801 500, 2001. aastal 83 539 500 ja seisuga 31.08.2002 oli laekunud 90 158 260 krooni.

Riigikassa andmebaasist saadud väljatrüki võrdlemisel Kultuurkapitali pangaväljavõtete ja raamatupidamise registritega leidsid audiitorid, et need ühtisid.

Riigieelarvest saadud rahaliste vahenditena on tulude-kulude aruandes näidatud ka summad, mis jagati jooksval aastal stipendiumideks, kuid jäid kasutamata ja tagastati. Tagastatud vahendid moodustasid 1999. aastal 86 604, 2000. aastal 72 099, 2001. aastal 61 429 ja 04.09.2002. a seisuga 51 856 krooni. Oleme seisukohal, et kasutamata sihtstipendiumid, mis on tagastatud, ei kuulu kajastamisele tuludena riigieelarve vahenditest.

Ettepanek Kultuurkapitali tegevdirektorile

- Tagada, et edaspidi võetaks makstavad stipendiumid Kultuurkapitali raamatupidamises arvele nõuetena stipendiumisaajate vastu ning makstud stipendiumid kantaks pärast aruannete saamist ning raha kasutamise kontrollimist kuludesse.

Kultuurkapitali nõukogu vastus

Alates 2003. aastast võetakse makstavad stipendiumid raamatupidamises arvele nõuetena.

2. Stipendiumide jaotamine, ülekandmine ja aruandlus

2.1. Stipendiumide jaotamise alused

Stipendiumi mõiste on seaduses avamata ning saajate sihtgrupp ei ole selgelt määratletud. Samuti on kinnitamata stipendiumide eraldamise ja maksmise kord. Valdkondadevaheliste projektide toetamise otsustab Kultuurkapitali nõukogu, põhiosa stipendiumide jagamise otsustavad aga sihtkapitalide nõukogud. Lisaks eraldavad toetusi maakondlikud ekspertgrupid.

Kultuurkapitali nõukogu on kinnitanud koosolekutel sihtkapitalide eelarve ja selle muudatused ning määranud aastaeelarve jagunemise sihtkapitalide vahel, samuti eelarvemuudatused (§ 11 lg 2 p 4), kusjuures raha sihtkapitalide vahel jaotamise korda ei ole kehtestatud.

Sihtkapitali nõukogu koostab sihtkapitali tegevuse aastaaruande (§ 14 lg 3 p 5) ja peab selle tulenevalt põhimäärusest (töökorrast) esitama Kultuurkapitali nõukogule järgmise aasta 20. jaanuariks. Auditeeritud ajavahemikul ei ole sihtkapitalid aastaaruandeid esitanud.

Ettepanek kultuuriministrile

- Teha ettepanek Kultuurkapitali seaduse täiendamiseks, määratledes selles täpsemalt stipendiumi mõiste ja saajate sihtgrupid.

Ettepanekud Kultuurkapitali nõukogule

- Töötada välja stipendiumide eraldamise ja maksmise põhimõtted.
- Töötada välja põhimõtted, mille järgi jaotada raha sihtkapitalide vahel.
- Nõuda sihtkapitalide nõukogudelt aastaaruannete esitamist ja arutada neid oma koosolekutel.

Kultuuriministri vastus

Stipendiumi mõistet ja sihtgruppe ei ole otstarbekas seaduses detailselt sätestada, sest arvestades võrdlemisi laia tegevusvaldkonda, mille eest stipendiumi on võimalik määrata ning isikute ringi, kes võivad stipendiumisaajaks olla, võib see osutuda takistuseks stipendiumide eraldamisel. Kultuurkapitali seaduse § 2 sätestab Kultuurkapitali ülesanded ning sealt selgub, mida ja keda toetatakse. Kuna kavandatud seadusemuudatused täiendavad Kultuurkapitali sisekontrollisüsteemi ning panevad nii nõukogu esimehele kui ka nõukogu igale liikmele isikliku vastutuse, peaks see tõhustama ka järelevalvet selle üle, kuidas sihtkapitalid ja maakondlikud ekspertgrupid raha eraldavad ja kuidas seda kasutatakse.

Kultuurkapitali nõukogu vastus

Ettepanekuid on plaanis arutada Kultuurkapitali nõukogu koosolekul.

2.2. Kultuurkapitali nõukogu ja sihtkapitalide nõukogude määratud stipendiumid

Lepingute sõlmimine

Lepingutele stipendiumisaajatega kirjutab alla Kultuurkapitali tegevdirektor. Sõlmides lepingut juriidilise isikuga, ei märgita enamasti esindajat, ja juhul kui see märgitakse, pole teada, kas tal on volitust lepingut sõlmida. Sama kehtib maakondlike ekspertgruppide sõlmitavate lepingute kohta.

Stipendiumi andmine sisuliselt laenuna ja tagastamata jätmine

Stipendiumisaajaga sõlmitava lepingu p-d 5.3–5.5 kohustavad saajat esitama ülevaate projekti teostumisest ja finantsaruande raha tegeliku kasutamise kohta kuu jooksul pärast projekti või selle osa teostumisest, kuid mitte hiljem kui kuu pärast stipendiumi kasutamise aja lõppemist (aruandekohustust pole toetus- ja loomingulise stipendiumi lepingutes). Kui projekti ei viidud ellu või viidi osaliselt, tuleb stipendium või selle osa kolme kuu jooksul pärast kasutamise aja möödumist tagasi maksta.

Samuti sätestavad sihtkapitalide nõukogude põhimäärused, et nõukogul on õigus teha ettepanek eraldatud summa osaliseks või täielikuks tagasimaksmiseks, kui ei ole esitatud lepingus nõutud tähtajalisi aruandeid või aruannetes kajastuvad tegelikud kulutused on saadud stipendiumidest väiksemad.

Audit näitas, et toodud nõudeid eirates tagastati kasutamata jäänud raha suure hilinemisega, kusjuures tagastamisega viivitamine ulatus mõnikord ligi kolme aastani. Summade hilisemat tagastamist saab käsitada laenuandmisena.

- AS-ile Mandala kanti 83 000 krooni teose "Pärnu arhitektuurist" I osa koostamiseks ja kirjastamiseks. Projekti tähtaeg oli 31.10.1998, raha tagastati 06.05.1999 ehk 3 kuud ettenähtust hiljem.

- Eesti Instituudile eraldati 20 000 krooni näituse korraldamiseks. Projekti tähtaeg lõppes 31.01.2000, ent raha tagastati 22.12.2000 ehk 8 kuud lubatust hiljem.

- Eesti Muusikaakadeemiale eraldati ühisprojektiks Concordia ülikooli ja Eesti Kunstiakadeemiaga 50 000 krooni tähtajaga 31.10.2001. Raha tagastati 23.08.2002 ehk 6 kuud lubatust hiljem.

Esiletoomist väärib Kultuuriministeeriumi krediteerimine. Auditi käigus selgus, et Kultuurkapitali tegevdirektor Avo Viiol ja kultuuriministeeriumi kantsler Margus Allikmaa sõlmisid 2001. aasta oktoobris lepingu Euroopa Liidu programmi "Kultuur 2000" liikmemaksu (1 400 000 krooni) tasumiseks. Selle alusel tegi Kultuurkapital 22.10.2001 Kultuurministeeriumile ülekande. Riigikassa andmetel kandis ministeerium 1,4 mln krooni Kultuurkapitali arvele tagasi 10.01.2002. Riigikontroll on seisukohal, et sisuliselt oli see Kultuurministeeriumile antud laen, mistõttu ei ole järgitud Eesti Kultuurkapitali seadust, mis keelab Kultuurkapitalil laenu anda (§ 6 lg 3).

Esineb ka juhtumeid, kus kasutamata raha ongi tagastamata jäänud. Aruannetest selgub, et mitmel juhul jäid kasutamata jäägid, kusjuures kogu summa suurust pole võimalik välja tuua, sest kõigil juhtudel aruannet ei esitatud. Mõnikord palus stipendiumisaaja luba järelejäänud raha hiljem kasutada, nõukogu selleks luba ei andnud, kuid vaatamata sellele raha tagasi ei makstud.

Stipendiumisaajatele üle kantud summad kantakse Kultuurkapitali raamatupidamises kohe kuludesse ja edaspidi puudub ülevaade võimalikest tekkivatest nõuetest saajate vastu seoses lepinguliste kohustuste mittetäitmisega – raamatupidaja ei kogu infot laekuvate aruannete kohta stipendiumide kasutamisest. See teave oleks vajalik ka juhul, kui ülekantavad stipendiumid võetaks arvele nõuetena ja kantaks kuludesse alles pärast stipendiumisaajate aruannete esitamist (vt 1. ptk ettepanekut).

Raha eraldamise sihipärasus

Sihtkapitalide nõukogude kodukorrad ei näe ette:

- Kantseleikulude ja liikmemaksu tasumist. Vaatamata sellele eraldas arhitektuuri sihtkapitali nõukogu Eesti Arhitektide Liidule mõlemaks otstarbeks aastatel 1999–2002 kokku 628 255 krooni.

- Toitlustamise kulude katteks. Siiski kulutati aastatel 1999–2001 arhitektuuri sihtkapitali nõukogu esimehe taotluse alusel arhitektuuri aastapreemia žürii toitlustamiseks 7122 krooni, millelt jäeti arvestamata 4783 krooni erisoodustusmakse[5].

[5] Tulumaksuseadus § 48 lg 4

Stipendiumide kasutamise finantsaruannete auditeerimisel selgus, et suuremat osa projekte finantseeritakse mitmest allikast, ent sõlmitud lepingutes ei ole märgitud, millised kulud kaetakse Kultuurkapitali rahaga. Seetõttu ei ole võimalik täita Kultuurkapitali nõukogu 24.09.1998. a koosolekul kinnitatud kontrollisüsteemi II osa punkti c " toetuste ja stipendiumide kasutamise sihtotstarbelisuse kontroll".

Aruannete esitamine

Sihtkapitali nõukogu jälgib sihtkapitali määratud toetuste kasutamise sihipärasust (§ 14 lg 3 p 4).

Kõigi stipendiumide aruandevorm koosneb kahest osast: sisuline ja finantsaruanne, toetus- ja loominguliste stipendiumide lepinguvorm aga neid esitama ei kohusta. Ka näiteks Kultuurkapitali nõukogu 05.05.2000. a koosolekul kinnitatud loomingulise stipendiumi "Ela ja sära" statuut kohustab stipendiumisaajat esitama kaks korda aastas raha kasutamise kohta kirjaliku aruande. Tegevdirektori poolt saajatega sõlmitud lepingutes kogusummas 1 080 000 krooni see kohustus aga puudub ja seetõttu on aruanded esitamata.

Testitud 443 stipendiumist oli aruanne esitamata 40 korral summas 2 341 698 krooni ning aruanne olemas, kuid ilma kuludokumentideta 41 korral summas 5 957 620 krooni.

- Kultuurkapitali nõukogu otsusega eraldati Eesti Kultuuriministeeriumile 346 501 krooni Eesti kultuuri esindaja Brüsselis viibimise kulude katteks. Raha kasutamise aruanne on siiani esitamata, kuigi selle esitamise tähtaeg oli juba 31.01.2001.

- Rahvakultuuri sihtkapitali nõukogu eraldas 1999. aastal Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutusele üldlaulupeo kulude katteks 2 000 000 krooni. Aruanne esitati, kuid kuludokumendid puudusid.

- Audiovisuaalse kunsti sihtkapitali põhimääruse p 4.12 kohaselt on stipendiumisaajad kohustatud esitama detailse aruande koos audiitori kinnitusega. 1999–2002 ei ole keegi auditeerimise nõuet täitnud.

- 2001. aastal eraldas kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitali nõukogu Kaasaegse Kunsti Eesti Keskusele 560 000 krooni. Keskus esitas 03.12.2001 vahearuande, kuid kuludokumendid ja lõplik aruanne jäid esitamata.

Kultuurkapitali nõukogu 24.09.1998. a koosolekul kinnitatud kontrollisüsteemi p 5 näeb ette, et sihtkapitalide nõukogud ei eralda stipendiume neile, kes ei ole varem saadud stipendiumi(de) kasutamise kohta vormikohast aruannet esitanud. Seda nõuet on eiratud.

- Audiovisuaalse kunsti sihtkapitali nõukogu eraldas 2001. aastal Pärnu Rahvusvahelisele Visuaalse Antropoloogia Ühingule 250 000 krooni, vaatamata sellele, et ühing polnud 2000. aastal eraldatud 60 000 krooni kohta aruannet esitanud.

- Näitekunsti sihtkapitali nõukogu eraldas 2002. aastal Eesti Teatriuurijate Ühendusele tegevustoetuseks 66 000, Eesti Teatriliidule 304 600 ja Eesti Lavastuskunstike Liidule 90 000 krooni. Stipendiumisaajatega sõlmitud lepingutes sätestati, et summa makstakse võrdsete osadena kord kvartalis ning igas kvartalis tuleb esitada ka vahearuanne stipendiumi kasutamise kohta. Ehkki aruandeid ei esitatud, jätkati raha maksmist.

Aasta lõpu stipendiumide raamatupidamisarvestus

Igal aruandeaastal jaotatakse stipendiume neli korda. Neljas jaotamine toimub detsembris, ka lepinguprojektid saadetakse välja detsembris. Stipendiumisaajad allkirjastavad need ja tagastavad järgmise aasta jaanuaris-veebruaris. Raha kantakse üle pärast lepingute allkirjastamist. Eraldatud, kuid üle kandmata rahalisi kohustusi raamatupidamisregistrites ei kajastata.

Lubadused, mida ei saa materiaalselt fikseerida ja kohustustena näidata, kuid mis teatud tingimusel võivad muutuda kohustusteks[6], tuleb näidata aastaaruande lisades. Sihtkapitalide nõukogude aasta viimase, neljanda jaotuse summad olid seisuga 31.12 aastate kaupa järgnevad:

- 1999 – 13 005 193;
- 2000 – 15 700 197;
- 2001 – 16 500 332 krooni.

Auditeeritud ajavahemikul koostatud Kultuurkapitali raamatupidamise aastaaruanded ei kajasta kohustust 4. kvartalis määratud raha järgmisel perioodil välja maksta.

Ettepanekud Kultuurkapitali nõukogule ja tegevdirektorile

- Pöörata suuremat tähelepanu stipendiumide kasutamise lepingute täitmise jälgimisele ning kasutamata jäänud summade tagasinõudmisele.
- Kirjeldada sihtkapitalide nõukogude kodukordades täpsemalt stipendiumide määramise ja maksmise ning aruannete esitamise protseduuri, määrates konkreetsed vastutajad, et oleks tagatud protseduuri toimimine ja dokumenteerimine.
- Täiendada ja täpsustada lepinguvormi ja tingimusi; sätestada lepingutingimuste rikkumise korral stipendiumi tagasimaksmine koos intressidega; tagada kontroll selle üle, kas teisel lepingupoolel on voli lepingut sõlmida.
- Vaadata läbi kõik stipendiumi eraldamise lepingud, nõuda puuduvate aruannete esitamist ja saamata jäänud raha tagastamist.
- Edaspidi kajastada raamatupidamise aastaaruande lisades 4. jaotusega võetud kohustusi.

Kultuurkapitali nõukogu vastus

- Lepingu järgi on lepingupool kohustatud 1 kuu pärast raha kasutamise aja möödumist kasutamata jäänud summa tagastama või esitama aruande kasutatud rahasumma kohta. Juhul kui ei ole aruannet esitatud ega ka raha tagastatud, paigutatakse esmalt võlgniku nimi ning rahasumma suurus internetti koduleheküljele ja tuletatakse rahasaajale lepingulisi kohustusi meelde.
- Sihtkapitalide nõukogude kodukordi täiendatakse ja need kinnitatakse hiljemalt 2003. aasta 2. jaotuseks.
- 2003. aasta I kvartali jooksul (enne 1. jaotuse lepingute sõlmimist) lisatakse stipendiumilepingutesse lepingu rikkumisega seonduvad punktid.
- On plaanis läbi viia 2002. aasta jaotusega eraldatud raha kasutamise lepingute ja aruannete audit; puuduste ilmnemisel võetakse tarvitusele abinõud.
- Vastuses ei käsitleta ettepanekut kajastada edaspidi raamatupidamise aastaaruande lisades 4. jaotusega võetud kohustusi. Riigikontroll peab selle ettepaneku täitmist vajalikuks, et raamatupidamise aastaaruandest oleks võimalik saada teavet järgmise perioodi kohustuste kohta.

[6] Raamatupidamise seadus § 35 lg 3

2.3. Stipendiumide eraldamine nõukogude liikmetele

Kultuurkapitali nõukogu töökorras ei ole sätestatud, kuidas toimida, kui stipendiumi taotleja on nõukogu liige.

- Nõukogu 21.06.2000. a otsusega eraldati koosolekut juhatanud Mart Kalmule Brasiilias konverentsil osalemiseks 24 410 krooni.

Kui sihtkapitali nõukogu otsustab eraldada stipendiumi oma liikmega seotud projektile, tuleb otsus Kultuurkapitali nõukogus kinnitada[7]. Sama nõue on ka sihtkapitalide nõukogude töökordades. Sellest nõudest ei olnud mitmel juhul kinni peetud.

- Kehakultuuri ja spordi sihtkapitali nõukogu eraldas oma liikmele Erika Salumäele 10 000 krooni seda Kultuurkapitali nõukogus kinnitamata.

- Kultuurkapital sõlmis Läti Kultuuriakadeemiaga lepingu Eesti lektori kutsumiseks Põhjamaade stsenaristide meistriklassi juhendajaks maksumusega 12 000 krooni. Raha maksti Arvo Valton-Vallikivile, audiovisuaalse kunsti sihtkapitali nõukogu esimehele seda Kultuurkapitali nõukogus kinnitamata.

- Alates 01.11.1999 oli sihtkapitali nõukogus kaks Eesti Teatriliidu esindajat (Ülle Ulla ja Aarne Ükskülа) ja alates 30.10.2001 kolm esindajat (Lembit Peterson – sihtkapitali nõukogu esimees, Kalju Orro ja Ene-Liis Semper). Aastatel 1999–2001 eraldas näitekunsti sihtkapitali nõukogu Kultuurkapitali nõukogu kinnituseta Eesti Teatriliidule tegevustoetuseks 914 268 krooni.

- Alates 01.11.1999 oli kirjanduse sihtkapitali nõukogu koosseisus neli Eesti Kirjanike Liidu liiget (Kalev Kesküla, Andrus Kivirähk, Doris Kareva ja Sergei Issakov) ning alates 30.10.2001 kolm liiget (Tiit Hennoste – sihtkapitali nõukogu esimees, Kalev Kesküla ja Tiia Toomet). Samal ajavahemikul eraldati sihtkapitali nõukogu otsustega piirdudes Kirjanike Liidule kulude katteks 1 071 200 krooni.

- Arhitektuuri sihtkapitali nõukogu koosseisus on Eesti Arhitektide Liidu liikmeid (1999–2002 Andres Põime – sihtkapitali nõukogu esimees – ja Margus Koot ning 2001–2002 Teddy Böckler ja Ülo Peil). Sihtkapitali nõukogu otsustega eraldati aastatel 1999–2002 liidu kulude katteks 3 311 948 krooni seda Kultuurkapitali nõukogus kinnitamata.

Ettepanekud Kultuurkapitali nõukogule

- Kehtestada reeglid, kuidas määratakse Kultuurkapitali nõukogus toetusi juhul, kui on tegemist nõukogu liikmega seotud projektiga.

- Tagada ettenähtud juhtudel sihtkapitalide nõukogude eraldatud toetuste kinnitamine Kultuurkapitali nõukogus.

Kultuurkapitali nõukogu vastus

Nimetatud põhimõtted on sätestatud Riigikogu poolt 29.01.2003 vastu võetud Eesti Kultuurkapitali seaduse muutmise seaduses.

[7] Kultuurkapitali nõukogu töökord § 5 p 16

2.4. Maakondade ekspertgruppide määratud stipendiumid

Vaatamata sellele, et Eesti Kultuurkapitali seadus ei sätesta maakondlike ekspertgruppide moodustamist ega ka nende pädevust stipendiumide jaotamisel, loodi Kultuurkapitali nõukogu 10.01.1996. a otsusega 15 maakonnas 5-liikmelised ekspertgrupid, kelle ülesandeks on laekunud taotluste läbivaatamine ja maakonnale oluliste kultuuriprojektide toetamine.

Nõukogu kinnitab ekspertgruppide koosseisud kaheks aastaks, ekspertgrupi põhimääruse järgi on grupi volituse tähtaeg aga 1 aasta. Seega on põhimääruse säte Kultuurkapitali nõukogu otsusega vastuolus.

Kultuurkapitali nõukogu ei ole kinnitanud korda maakondade ekspertgruppide tegevuse kontrollimiseks. Samuti on määratlemata, kuidas registreeritakse ja säilitatakse nende tegevuse dokumentatsioon. Näiteks on ekspertgrupp vastavalt protokollile toonud Kultuurkapitali kantseleisse Harju maakonna 1999. aasta stipendiumide kulutamise aruanded, auditi käigus neid aga ei leitud.

Ekspertgrupid kasutavad Eesti Kultuurkapitali taotlusankeetide ja lepingute üldvormi.

Eesti Kultuurkapitali nõukogu 31.01.2001. a koosolekul otsustati esitada ekspertgruppidele nõue eraldada vähemalt 60% taotletavast summast, millest kõrvalekaldumise puhul tuleb grupil esitada Kultuurkapitali nõukogule kirjalik põhjendus. Auditeerimisel selgus, et Harjumaa ekspertgrupp eraldas 2001. aasta 4. kvartalis väiksemad summad põhjendust esitamata kolmel; Hiiumaa ekspertgrupp neljal korral.

Audiitorid on seisukohal, et Kultuurkapitali nõukogu ei ole teostanud järelvalvet oma otsuste täitmise üle. Samas jääb ebaselgeks püstitatud nõude põhjendatus.

Hiiu maakondliku ekspertgrupi tegevus

Hiiumaa ekspertgrupi ülesandeks on toetada[8]:
- kultuuri- ja spordiprojektide teostamisel nii juriidilisi kui ka füüsilisi isikuid;
- kultuuritegelaste mälestuse jäädvustamist;
- mingil kultuurialal andekaid, võimaldades neile enesetäiendust.

Kõigis Hiiumaa ekspertgrupi esimehe sõlmitud lepingutes stipendiumisaajatega puuduvad kuupäevad. Ühest lepingust puudub number ja ekspertgrupi esimehe allkiri, teisest stipendiumisaaja andmed. Vaatamata sellele kanti mõlemal juhul raha (kokku 6000 krooni) üle.

Kontrollitud 119 Hiiumaa ekspertgrupi eraldisest aastatel 1999–2001 olid raha kasutamise aruanded esitamata 59 korral (kogusumma 147 200 krooni), ühe aruande juures puudusid kuludokumendid. Ei ekspertgrupil ega ka Kultuurkapitali nõukogul pole ülevaadet, kui paljudel stipendiumisaajatel on aruanded esitamata. Seetõttu ei ole ka kasutamata summasid tagasi nõutud.

Hiiumaa ekspertgrupi põhimäärus ei näe ette stipendiumi eraldamist maakonna rahvakultuurispetsialisti tööülesannete täitmiseks – siiski eraldati selleks 1999–2002 kokku 19 000 krooni.

Harju maakonna ekspertgrupi tegevus

Harju maakonna ekspertgrupi põhimäärus ei reguleeri, kellele ja mis eesmärgiga stipendiume makstakse. Põhimääruse p 5.12 järgi kinnitab grupp toetuste andmise korra, mis on jäänud tegemata. Samuti on jäänud täitmata põhimääruse p 5.9, mille järgi kinnitab grupp liikmetega seotud taotluste läbivaatamise korra. Vaatamata sellele eraldas grupp 2001. aasta 4. kvartalis Harjumaa Muuseumile ja Harjumaa Spordiliidule aastapreemiad (kummalegi 10 000 krooni). Nende asutustega on seotud ekspertgrupi liikmed Rein Suppi ja Mall Siniveer.

---

[8] Hiiumaa ekspertgrupi põhimäärus p-d 6–8

Harju maakonna ekspertgrupi koosoleku protokolli järgi on prioriteedid järgmised:
- rahvakultuuri ja spordiprojektide toetamine;
- koodulooliste ja spordiajalooliste väljaannete toetamine;
- väljapaistvate kultuuri- ja sporditegelaste mälestuse jäädvustamine.

Prioriteetidega vastuollu minnes eraldas ekspertgrupp Harju Maavalitsuse kultuuri- ja sporditalitusele aastapreemiate üleandmise korralduskulude katteks 25 000 krooni. Vastavalt aruandele kulutati raha teatripiletitele, toitlustamisele ja lilledele.

Kontrollitud 101 Harju ekspertgrupi stipendiumieraldusest aastatel 1999–2001 olid eraldatud raha kasutamise aruanded esitamata 2 korral kogusummas 5500 krooni, 2 aruande juures puudusid kuludokumendid.

Metsanurme MTÜ-le eraldati 10 000 krooni raamatu koostamiseks ja trükkimiseks. Stipendiumi kasutamise aeg lõppes 30.09.2002. MTÜ juhatuse liige taotles stipendiumi kasutamise tähtaja pikendamist, ekspertgrupp seda ei pikendanud, ent ka raha pole tagasi nõutud.

Ettepanek kultuuriministrile

- Esitada ekspertgruppide vajalikkuses veendumise korral ettepanek Eesti Kultuurkapitali seaduse täiendamiseks, nähes selles ette maakondlike ekspertgruppide moodustamise ja nende pädevuse stipendiumide jaotamisel.

Ettepanekud Kultuurkapitali nõukogule ja tegevdirektorile

- Analüüsida maakondlike ekspertgruppide senist tegevust ja nende otstarbekust. Kui leitakse, et need on vajalikud, siis:
  - Täiendada ja täpsustada maakondlike ekspertgruppide põhimäärusi, sh kooskõlastada nõukogu töökorraga maakondlike ekspertgruppide volituste kestuse tähtaeg.
  - Kehtestada ekspertgruppide kontrollimise kord.
  - Määratleda protseduurid, kuidas registreerida ja säilitada Kultuurkapitali kantseleisse esitatud dokumendid.
  - Kohustada kõiki maakondlikke ekspertgruppe läbi vaatama senised stipendiumide eraldamise lepingud, nõuda puuduolevate aruannete esitamist ja kasutamata raha tagastamist.

Kultuuriministri vastus

- Kultuurkapitali seaduse muutmise seadusega sätestati maakondlike ekspertgruppide staatus, nende moodustamise kord, volituste periood ja pädevus.

Kultuurkapitali nõukogu vastus

- Kultuurkapitali nõukogu on kavandanud, et maakondlike ekspertgruppide tegevust kontrollivad pidevalt kantselei kontaktisik ja raamatupidaja ning vähemalt 2 korda aastas tegevdirektor.

- Lepingute sõlmimine tuuakse Kultuurkapitali kantseleisse. Nii tagatakse ka aruande esitamine ekspertgrupi kaudu kantseleisse, kus peetakse vastavat arvestust. See lihtsustab oluliselt operatiivset kontrolli.

- Ettepanekut maakondlike ekspertgruppide põhimääruste täiendamise-täpsustamise kohta ning stipendiumide eraldamise lepingute läbivaatamist, puuduolevate aruannete esitamist ja kasutamata raha tagastamist pole kommenteeritud; Riigikontroll peab oluliseks ka nende soovituste arvestamist.

3. Tehingud raha, väärtpaberite, kinnis- ja vallasvaraga

3.1. Sularahatehingud

Auditi käigus võrreldi auditeeritava perioodi pangakontode väljavõtetel kajastuvaid sularahatehinguid kassaraamatus kajastatud sissetulekute ja väljaminekute ning raamatupidamisregistritega.

Aastatel 1999–2002 oli Eesti Kultuurkapitali tegevdirektor Avo Viiol, kes esindas Kultuurkapitali erivolitusteta (§ 17 lg 2 p 1) ja omas pankade arvelduskontodele ligipääsuks ainuisikulist allkirjaõigust, v.a maakondlike ekspertgruppide kasutada olevad arvelduskontod.

Kultuurkapitali raamatupidamise sise-eeskirja p 5 järgi inventeeritakse kassat vähemalt kord kvartalis, kuid nõukogu kontrollikomisjon võib kassat ka pisteliselt kontrollida. 1999–2002 ei ole komisjon kassat kontrollinud. Aastainventuuri komisjon on aastatel 1999 ja 2001 kontrollinud sularaha olemit kassas seisuga 31.12, seega kord aastas; 2000. aastal aga kolmel korral: seisuga 06.09, 31.10 ja 29.12. Kassas ei ole tuvastatud ei üle- ega puudujääki. 2002. aastal pole kassat kontrollitud.

Auditi käigus selgus, et Kultuurkapitali pearaamatupidaja Marika Silde tegi 13.06.2001 10 000 krooni suuruse ülekande Kultuurkapitali arvelduskontolt enda arvelduskontole. Samal kuupäeval tõi ta nimetatud summa Kultuurkapitali kassasse. Marika Silde selgituste kohaselt oli raha kassasse toomine Avo Viioli ülesanne, kuid viimane ei olnud tööle ilmunud. Et oli vaja väljamakseid teha, otsustas Marika Silde 10 000 krooni oma pangakontole kanda. Kuid päeva alguses oli kassajääk 4537 ja selle päeva väljamaksed 1768 krooni. Niisiis oli raha väljamaksete tegemiseks piisavalt ning polnud vaja kassasse täiendavalt sularaha muretseda.

Avo Viiol tõi Hansapangast 11.04.2001 kassasse 2801 USA dollarit. Raha maksti ühele Venemaa kodanikule loominguliseks stipendiumiks. Marika Silde selgituse kohaselt vormistas tema kassa väljamineku orderi ja kirjutas kassapidaja kohale oma allkirja. Tegelikult maksis raha välja Avo Viiol.

2001. aasta oktoobris maksti Avo Viiolile kassast Kultuurkapitalile korteri ostuks kokku 110 000 (06.10, 10.10 ja 12.10) ning 16.10.2001 pangast sularahana 50 000 krooni, mille kasutamise kohta dokumendid puuduvad. Seega võib makstud 160 000 krooni lugeda puudujäägiks, raamatupidamises on summa kajastatud nõudena Avo Viioli vastu.

Pangakontode väljatrükkidest selgus, et Avo Viioli avatud Hansapanga arvelduskontol nr 221013352621 tehtud tehingud on Kultuurkapitali raamatupidamises kajastamata, kusjuures Avo Viiol on 07.12.1999–18.08.2001 endale kontolt võtnud 1 616 950 krooni. Sularaha väljavõtmise eest arvestas pank 4100 krooni teenustasu. Ühispanga arvelduskontolt nr 10022026551006 on Avo Viiol 02.03.2001–05.08.2002 endale võtnud 2 163 460, Sampo panga arvelduskontolt nr 332039610003 aga 4 581 500 krooni. Summade arvelevõtmise ja kasutamise kohta dokumendid puuduvad. Sampo pank arvestas sularaha väljamaksmise eest 9178, Ühispank 4590 krooni teenustasu. Pankade teenustasud (kokku 17 868 krooni) on kantud kuludesse, mitte kajastatud nõudena Avo Viioli vastu.

Kokku on Avo Viiol algdokumente esitamata Kultuurkapitali pangakontodelt sularaha võttes tekitanud kahju 8 539 778 krooni (summa sisaldab pankade teenustasusid).

Ettepanek Kultuurkapitali nõukogule

- Otsustada täiendavate kontrollimeetmete rakendamine, vähendamaks tegevdirektori ainuisikulisest esindusõigusest tulenevaid riske, sh määrata, milliste tehingute tegemisel on vaja lisaks tegevdirektori allkirjale mõne teise töötaja allkirja.

Kultuurkapitali nõukogu vastus

- Seadusemuudatusega piirati oluliselt Kultuurkapitali vara paigutamise võimalusi.
- Uues raamatupidamise sise-eeskirjas on sätestatud eri allkirjade osatähtsus tehingute tegemisel.
- Seadusemuudatusega loodi siseaudiitori ametikoht; siseaudiitor alustab tööd hiljemalt 2003. aasta aprillist.

3.2. Väärtpaberitehingud

Nõukogu tegevus finantsinvesteeringute juhtimisel

Kultuurkapitali nõukogu on 30.08.2000. a otsusega kinnitanud vahendite paigutamise reeglid (§ 11 lg 2 p 1).

Alates 01.09.2000 on tegevdirektor vastavalt nõukogu 30.08.2000. a otsusele kohustatud nõukogule esitama iga kuu kirjaliku aruande väärpaberiportfelli struktuuri, tulususe ja piirangutest kinnipidamise kohta aruandekuule järgneva kuu 10. tööpäevaks.

Nõukogu liikme Aare Järvani sõnul laekusid igakuised aruanded nõukogu liikmetele tava- või e-posti teel. Järvan väitis, et nõukogul oli 2001. aasta auditi raames plaanis tegevjuhi koostatud investeerimisaruannete sisu, vorm ja sagedus koostöös audiitoriga üle vaadata, kuid audit jäi tegemata.

1999.–2002. aasta koosolekuprotokollidest nähtub, et nõukogu hinnang investeerimisele on enamikul juhtudel olnud "võtta investeeringud teadmiseks", st nõukogu on üldjuhul leppinud Avo Viioli poolt juba tehtud väärtpaberitehingutega. Protokollid ei sisalda koosolekul toimunud arutelude käiku. Protokollija Ainiki Väljataga sõnul on nõukogu vastu võtnud otsuse, et arutelude käiku ei protokollita. Samuti sätestab Kultuurkapitali nõukogu töökord, et nõukogu istungitel peetud arutelusid ei avalikustata[9].

Niisiis polnud audiitoritel võimalik saada objektiivset infot selle kohta, kas 1999–2002 toimus Kultuurkapitali nõukogu koosolekutel sisulisi arutelusid investeeringute teemal või mitte. Koosolekuprotokollide lisade järgi ei esitanud Avo Viiol nõukogule üheselt mõistetavaid jooksvaid aruandeid väärtpaberitehingute tulemuslikkuse (kasumite-kahjumite) kohta. Samas ei nähtu, et nõukogu oleks esitanud oma soovid aruannete sisu ja vormi osas.

Vaadates näiteks nõukogu 21.12.2001. a koosoleku protokolli, kus nõukogu on "võtnud teadmiseks" uued investeeringud, tekib küsimus, miks ta ei ole nõudnud tegevjuhilt täiendavat aruannet selle kohta, kus tegevjuht on hoiustanud 50% põhikapitali vahenditest. Seisuga 30.11.2001 nõukogule esitatud investeeringutabelist on näha, et investeeringute kogusumma on turuhinnaga 10,7 mln krooni (soetusmaksumusega 10,5 mln krooni, sh kinnisvara), kusjuures tabelist puuduvad hoiused. Riigikontrolli hinnangul pidanuks nõukogu pärima tegevjuhilt aruandlust kogu 20 miljoni kroonise põhikapitali rahalise katte arvestuse kohta, st on oluline omada ülevaadet ka arveldusarvetel ja üleöödeposiidis oleva raha üle.

Võrreldes raamatupidamisandmeid Avo Viioli poolt nõukogule esitatud andmetega, ilmnes, et andmed ei lange suures osas kokku. Näiteks puuduvad tegevdirektori nõukogule esitatud tabelites mitmed Hansa Rahaturufondi osakute tehingud.

---

[9] Kultuurkapitali nõukogu töökord § 7 lg 3

Auditi käigus esitatud dokumentide järgi on nõukogu 1999–2002 toimunud koosolekutel võtnud teadmiseks väärtpaberite ostu tehinguid kokku 97 015 005 ja müügi tehinguid 91 428 475 krooni väärtuses. Raamatupidamises on samal perioodil kajastatud väärtpaberite ostu tehinguid summas 108 176 441 ning müügi tehinguid summas 106 200 089 krooni. Seega on nõukogul jäänud saamata info ostutehingutest 11 161 435 ning müügitehingutest 14 771 614 krooni.

Eelnevast saab järeldada, et Kultuurkapitali nõukogu roll investeerimistegevuse juhtimisel on olnud formaalne. Samas näeb Eesti Kultuurkapitali seadus (§ 11 lg 2 p 1) ette, et nõukogu määrab Kultuurkapitali vara ja investeeringute struktuuri ning otsustab investeeringute paigutamise sama seaduse §-s 6 sätestatud majandustegevusse.

Investeerimispiirangute järgimine

Kultuurkapitalil on õigus seaduses ette nähtud ülesannete (§ 2) täitmiseks hoiustada rahalisi vahendeid, osta ja müüa võlakirju, aktsiaid ja investeerimisfondide osakuid. Sealjuures kehtivad järgmised piirangud (§ 6 lg 1 ja lg 2 p-d 1–4): võlakirju ja aktsiaid ei tohi osta ja müüa mitte üle 30%, investeerimisfondide osakuid mitte üle 20% põhikapitalist.

1999. aastal on fondiosakuid soetades ületatud seaduses sätestatud piirangut 29% võrra. 2000–2002 ei esinenud olulisi kõrvalekaldumisi investeerimispiirangutest. Väärtpaberite aasta lõpu ümberhindlus on investeeringud viinud lubatud piiridesse.

Väärtpaberitehingute kajastamine raamatupidamises

Auditeeritud perioodil on Kultuurkapital ostnud ja müünud põhiliselt Hansa Rahaturufondi osakuid ning Hansapanga ja Eesti Telekomi aktsiaid.

Eesti Väärtpaberikeskuse andmetel omas Kultuurkapital kolme väärtpaberikontot, mida haldas Hansapank. Audiitorid võrdlesid pankade edastatud arvelduskontode, Hansapanga edastatud väärtpaberikontode ja Eesti Väärtpaberikeskuse väärtpaberikontode väljavõtteid ning Kultuurkapitali raamatupidamisregistreid ja algdokumente. Selgus, et raamatupidamisarvestuses on kajastamata väärtpaberikonto nr 99011539694 tehingud. Kontol tehti 2000. aastal aktsiate ostu tehinguid turuväärtuses 850 500 ja müügi tehinguid 829 250 krooni.

Hansa Rahaturufondi osakute ostu-müügi kajastamine

Hansapanga väärtpaberikonto nr 99000499554 väljatrükk näitab, et 05.06.2000 müüs Kultuurkapital 1500 Hansa Rahaturufondi osakut, mille eest laekus 1 500 000 krooni Kultuurkapitali Hansapanga arvelduskontole nr 221013352621 (väidetavalt ei teadnud pearaamatupidaja Marika Silde konto olemasolust).

Konto väljatrükk näitab, et 23.04.2001 osteti Hansa Rahaturufondilt 1500 osakut ja nende eest maksti 1 500 000 krooni Kultuurkapitali Hansapanga arvelduskontolt nr 221013352621.

Hansapanga andmetel toimus 25.04.2001 Kultuurkapitali väärtpaberikontode vahel liikumine, mille tulemusena kanti nimetatud väärtuses osakuid kontolt nr 99011539694 kontole nr 99000499554.

Kultuurkapitali raamatupidamisregistrites 05.06.2000 ja 23.04.2001 toimunud tehinguid nende toimumise kuupäeval ei kirjendatud. 05.06.2000 toimunud müügitehing on raamatupidamises kirjendatud 31.12.2000 väärtpaberikontode vahelise liikumisena (kontolt nr 99000499554 kontole nr 99000804301), mistõttu Kultuurkapitali 2000. aasta raamatupidamise aruanne kajastab 1,5 mln krooni väärtuses väärt-pabereid, mida Kultuurkapital tegelikult bilansipäeva seisuga ei omanud.

23.04.2001 toimunud väärtpaberite ostu tehing ja 25.04.2001 toimunud Kultuurkapitali väärtpaberikontode vaheline liikumine on raamatupidamisregistrites kirjendatud ühe tehinguna (väärtpaberikontode vahelise liikumisena, kontolt nr 99000804301 kontole nr 99000499554).

Niisiis on raamatupidamises seadust järgimata kirjendatud kolme majandustehingu asemel kaks, kusjuures kannete tegemisel ei ole lähtutud algdokumendil märgitud tehingu tegelikust majanduslikust sisust[10]. See lõi eelduse koostada 2000. aasta aruanne moonutatud andmetega ning mitte avastada Kultuurkapitali Hansapanga arvelduskontot nr 221013352621 ja väärtpaberikontot nr 99011539694.

Optsioonitehingud

Optsioonitehingute kasutamist ei ole käsitletud ei Eesti Kultuurkapitali seaduses ega ka nõukogu otsustes. Arvestades Kultuurkapitali tegevuse iseloomu, ei saa tulevikutehingute sooritamist õigeks pidada, sest nendega võetav risk on suur.

Auditeeritud ajavahemikul on Kultuurkapital teinud kaks ostuoptsiooni tehingut. 05.02.1999 osteti optsioon 10 000 Talse indeksile hinnaga 100 krooni lõpptähtajaga 16.04.1999. Ostu eest maksti Hansapangale 175 000 krooni. 16.04.1999 ostis Kultuurkapital õiguse osta 18.06.1999 20 000 Hansapanga aktsiat hinnaga 85 krooni aktsia. Selle õiguse eest maksti pangale 154 000 krooni optsioonipreemiat. Raamatupidamisarvestuses kirjendati preemia maksmise hetkel finantskuludesse.

Kuna 16.04.1999 lõppenud tehingu alusvara oli indeks, mida välja osta ei saa, siis müüs Kultuurkapital tähtajal optsiooni pangale tagasi ja sai pangalt 160 000 krooni optsioonipreemiat.
Teine tehing lõppes Kultuurkapitali jaoks 18.06.1999 väärtusetult (aktsia hind börsil oli madalam), Kultuurkapital ei kasutanud optsiooni ja optsioonipreemiat ei tagastatud.

Raamatupidamisarvestuses kirjendati pangalt laekunud optsioonipreemia finantstuluna (160 000 krooni), tehingutega kulutatud raha aga finantskuluna (329 000 krooni).

Majandustehinguid tuleb kajastada tekkepõhiselt ja lähtudes majanduslikust sisust. Seega tulnuks ostuoptsiooni eest tasumine kajastada varana ja seejärel:

- tähtaja saabudes, kui optsioon müüdi tagasi ja pank maksis selle eest preemia, oleks tulnud pangalt saadud summas vähendada vara ning müügihinna ja soetusmaksumuse vahe – 15 000 krooni – kanda finantskuludesse;

- tähtaja saabudes, kui optsioon jäi kasutamata ja preemiat ei tagastatud, oleks tulnud tagastamata preemia – 154 000 krooni – kanda finantskuludesse.

Tehingute vale kirjendamise tulemusena raamatupidamisregistrites on moonutatud 1999. aasta kasumiaruannet, näidates finantstulu, mida tegelikult ei ole saadud, ja finantskulu 160 000 krooni suuremana.

Seega tegi tegevdirektor Avo Viiol oma volitusi ületades 2 optsioonitehingut, mille tulemusena sai Kultuurkapital 169 000 krooni kahju.

Komisjonileping

Kultuurkapitali finantsjuht Ivo Karilaid sõlmis 05.02.1999 lepingu eesmärgiga teha Wace Corporation SA-ga ühine pakkumine Eesti Telekomi aktsiate ostmiseks. Kultuurkapital tegi pakkumise oma nimel, jättes aktsia maksimaalse hinna määramata. Aktsia märkimis- ja turuhinna erinevuse korral pidid mõlemad pooled kandma nii kahjumit kui ka kasumit.

Märkimistulemused teada saanud, informeeris Kultuurkapital sellest Wace Corporation SA-d ja kandis aktsiad vastavalt lepingule üle.

---

[10] Raamatupidamise seadus § 7

Ühispakkumise komisjonilepingus on väärtuspäevaks fikseeritud hiljemalt 22.02.1999. Kultuurkapital kandis aktsiad üle väärtuspäeva seisuga 12.02.1999, raha Wace Corporation SA-lt laekus aga Kultuurkapitali arveldusarvele 18.02.1999. Puudusid tagatised juhuks, kui Wace Corporation SA ei oleks tasunud Kultuurkapitalile saadud aktsiate eest.

Lähtudes Eesti Telekomi aktsia turuhinnast lepinguperioodil, oleks Kultuurkapital saanud aktsiad turuhinnaga müües kasumit umbes 400 000, mitte aga ainult 9999 krooni, nagu nägi ette sõlmitud komisjonilepingu p 6.

Seega, rikkudes seaduses toodud piirangut, mille järgi ei tohi Kultuurkapitali vahendistest laenu anda (§ 6 lg 3), andis Kultuurkapital *offshore*' firmale sisuliselt laenu Eesti Telekomi aktsiate ostmiseks.

Välisvaluutatehingute kajastamine raamatupidamises

Üldjuhul jäeti tehingud välisvaluutakontodel raamatupidamisarvestuses kajastamata. Kannetest nähtub, nagu oleks tegemist tehingutega Eesti kroonides, kusjuures kui aktsiatehinguga samal perioodil ostetakse pangast tehingu toimumiseks vajalikku valuutat ehk toimub SPOT-tehing[11], siis ei tee pearaamatupidaja raamatupidamisarvestuses vahet, kas tegemist on aktsia- või SPOT-tehinguga, kajastades sama perioodi 2 sisuliselt erinevat majandustehingut ühena.

Audiitorite hinnangul on pearaamatupidaja kajastanud valuutas tehtud väärtpaberite ostu- ja müügitehinguid valesti, eirates majandustehingute dokumenteerimise printsiipe[12]; samuti puuduvad raamatupidamise sise-eeskirjas nõuded, kuidas aktsia-, võlakirja- ning SPOT-tehinguid kajastada.

Mitme majandustehingu kajastamine ühe tehinguna

Raamatupidamiskirjete koostamisel ei ole aluseks võetud algdokumente, mis on vastuolus raamatupidamise seadusega[13] ja seetõttu on tekitatud olukord, kus asutuse majandusaasta aruanne ei kajasta kõiki asutuse majandustehinguid.

Näiteks 2001. ja 2002. aastal on Kultuurkapitali Hansapanga põhikontolt tehtud järgnevad maksed:

- 18.10.2001 ülekanne Kultuurkapitali Sampo Panga arvelduskontole summas 1 459 420 krooni, makse selgituseks oli "Eesti Kultuurkapital 332039610003 AS Sangar võlakirjade märkimine 150 tk, väärtuspäev 22.10.01". Raamatupidamises koostati lausend, millega võeti arvele väärtpaberid ja näidati raha ülekandmine Hansapanga arvelduskontolt.

- 23.01.2002 ülekanne samale kontole summas 1 468 980 krooni, makse selgituseks oli "Eesti Kultuurkapital 332039610003 KESKO OYJ võlakirjade märkimine – väärtuspäev 25.01.02 – 150 tk". Raamatupidamises koostati lausend, millega võeti arvele väärtpaberid ja näidati Hansapanga arvelduskontolt raha ülekandmine.

Võrreldes 18.10.2001. a ja 23.01.2002. a maksete majanduslikku sisu ja raamatupidamiskandeid, on näha, et kanded ei kajasta tegelikke tehinguid. Tegu on sisuliselt 2 erineva majandustehinguga: kõigepealt raha ülekandmine ühelt Kultuurkapitali arvelduskontolt teisele, millele peaks järgnema teine tehing, võlakirja soetus.

---

[11] Tehing, mille järgi ühel poolel on kohustus osta ja teisel poolel müüa üht valuutat teise valuuta eest kokkulepitud kursiga tehingu sõlmimise päeval või – limiidi või tagatise olemasolul ja vastavalt rahvusvahelistel finantsturgudel kehtivatele tavadele, pärast tehingu sõlmimise päeva.
[12] Raamatupidamise seadus § 7 lg 1
[13] Sama §§-d 7 ja 8

Võlakirjade märkimise tunnistustel on kirjas, et väärtuspäeval kantakse võlakirjad märkija väärtpaberikontole Eesti Väärtpaberikeskuses. Võlakirjad kantakse üle vaid siis, kui nende eest on täielikult tasutud. Kultuurkapitali raamatupidamises koostati aga kohe pärast seda, kui raha kanti oma Hansapanga arvelduskontolt Sampo Panga kontole, lausend, millega kirjendati raha väljaminek Hansapangast, ja võeti arvele väärtpaberid, jättes seega välja pankadevahelise raha liikumise ja luues võimaluse mitte kontrollida, kas tehing tegelikult toimus või ei. Samuti on pearaamatupidaja jätnud tehingute toimumise (mittetoimumise) võrdlemata Hansapanga väärtpaberikonto väljavõttega, kus võlakirja märkimistunnistustel oleva info järgi peaks antud väärtpaberid kajastuma.

Niisiis on peale selle, et pole lähtutud algdokumentidest, kajastatud ka mitu erinevat majanduslikku sisu omavat tehingut ühe majandustehinguna, mis on vastuolus raamatupidamise seadusega[14].

Mitme tehingu kajastamine ühe tehinguna leidis aset ka järgmisel juhul.

18.05.2000 lunastas Kultuurkapital 150 Optiva Liisingu tähtajalist võlakirja summas 1 500 000 krooni. Samal kuupäeval märkis ta 150 uut Optiva Liisingu võlakirja summas 1 455 369 krooni. 19.05.2000 tegi Optiva Pank Kultuurkapitalile ülekande summas 44 631 krooni, mis on kahe emissiooni vahe.

Raamatupidamisarvestuses on nende tehingute kohta koostatud 19.05.2000 kanne, millega näidati raha laekumist Hansapanka 44 631 krooni, kajastati saadaolevad intressid 3860 ja laekunud intressid 33 173 krooni ning vähendati Hansapanga väärtpaberikontot summas 7596 krooni.

Kinnitatud ametijuhendite ja protseduurireeglite puudumine on loonud võimaluse, et sisekontrollisüsteem ei toimi. Pearaamatupidaja Marika Silde selgituse kohaselt ei tea ta investeeringutest peaaegu midagi ning tehingute algdokumente polevat ta saanud, tegevdirektor Avo Viiol olevat ise koostanud aruanded Kultuurkapitali nõukogu jaoks.

Ettepanek kultuuriministrile

- Esitada ettepanek Eesti Kultuurkapitali seaduse täiendamiseks, nähes seal ette nõukogu liikmete pädevuse täpsustamise ja vastutuse, täpsustamaks tsiviilseadustiku üldosa seaduses (§ 37 lg 1) ette nähtud juriidilise isiku juhtorgani liikmete vastutust.

Ettepanekud Kultuurkapitali nõukogule

- Nõukogu liikmetel, kelle volituste perioodil ei ole nõukogu nõuetekohaselt täitnud seadusega pandud ülesandeid ega loonud toimivat kontrollisüsteemi, kaaluda tagasiastumist.
- Töötada välja ja ja kinnitada igakuiste investeeringuaruannete vorm.
- Kaaluda investeeringute juhtimise teenuse sisseostmist ekspertidelt nagu Riigikassa, Eesti Pank, kommertspangad ja kindlustusseltsid. Töötada välja ja kinnitada ametijuhendid ning protseduurireeglid, et oleks selge, kes põhikapitali vahendeid investeerides mida teeb ja mille eest vastutab.

Ettepanek Kultuurkapitali tegevdirektorile

- Kaaluda Marika Silde sobivust pearaamatupidaja ametikohale, arvestades tema ebapiisavaid kutseoskusi.

[14] Raamatupidamise seadus § 7 lg 1

Kultuuriministri vastus

- Kultuurkapitali seaduse muutmise seaduses on sätestatud nõukogu liikmete solidaarne vastutus Eesti Kultuurkapitalile tekitatud kahju eest.

Kultuurkapitali nõukogu vastus

- 15.01.2003 otsustas Kultuurkapitali nõukogu valida põhikapitali halduriks Sampo Varahalduse AS-i, kes on asunud põhikapitali haldama.
- Personaliküsimused lahendatakse 2 kuu jooksul.

3.3. Tehingud korterite ja majadega

Kultuurkapitalil on õigus seaduses ette nähtud ülesannete (§ 2) täitmiseks osta kinnisvara, kuid mitte üle 20% oma põhikapitalist (§ 6 lg 2 p 5) ja müüa oma põhitegevuseks mittevajalikku kinnisvara. Samuti on tal seaduse kohaselt õigus omandada ja võõrandada vallasvara (§ 6 lg 2 p 6) ning anda rendile kinnis- ja vallasvara (§ 6 lg 2 p 9).

Kortereid ja maju omas Kultuurkapital seisuga 01.01.1999 soetusmaksumusega 5,57 mln krooni, mis moodustas 27,85% põhikapitalist, seisuga 31.12.1999 5,83 mln krooni ehk 29,18% põhikapitalist, seisuga 31.12.2000 2,44 mln krooni ehk 12,21% põhikapitalist. Seega ei peetud 1999. aasta alguse ja lõpu seisuga kinni seaduses toodud investeerimispiirangust kinnisvarasse.

Auditeeritud perioodil olid raamatupidamisarvestuses kajastatud tehingud kahe kinnisvara- ja kuue vallasvaraobjektiga (ost-müük, soetusmaksumuse suurendamine, hoolduskulud).

Korter Tallinnas Vase tn 10-10

03.12.1999 müüs Kultuurkapital selle korteri. Võrreldes hooneregistrist saadud ostu-müügilepingute koopiat Kultuurkapitali raamatupidamises oleva koopiaga selgus, et need erinevad. Kultuurkapitali koopia on võltsingu tunnustega – on muudetud lepingu kuupäeva, st omandiõiguse müüjalt ostjale ülemineku aega, ostja kohustusi tasuda korteri hind ja panga rekvisiite, kuhu ostja pidi raha üle kandma.

Korteri soetusmaksumust on raamatupidamisarvestuses suurendatud 22.12.1999 AT Kinnisvarabüroo AS-ile üle kantud korteri müügi maakleritasu, 22 000 krooni võrra.

Audiitorid on seisukohal, et tehtud raamatupidamiskanne ei vasta majandustehingu sisule: korteri bilansilisse maksumusse ei tohtinuks maakleritasu arvata, sest tegemist on korteri realiseerimisega kaasneva kulutusega.

Korteri müügi tehing oli kajastatud raamatupidamisarvestuses pärast müügisummade laekumist kassapõhiselt, järgimata raamatupidamise seaduse nõudeid[15], ning väidetavalt Avo Viioli poolt muudetud pangaväljavõtete alusel. 04.08.2000 näidati 450 000 krooni Optiva panga arvelduskontole laekumine, mis võeti arvele kohustusena ostja ees. 19.12.2000 näidati 50 000 krooni laekumine Optiva panga arvelduskontole ja kajastati see realisatsioonina.

Samuti olid tehtud kanded 29.12.2000, millega kirjendati raamatupidamisregistritest välja korteri bilansiline maksumus ja arvestati 26 100 krooni korteri müügist saadud kasumit.

Eespool nimetatud algdokumentide alusel kajastatud tehingute tulemusena näitas 1999. aasta raamatupidamise aastaaruanne Kultuurkapitali varasid 473 899 krooni võrra tegelikust suuremana.

Aastaaruandeid koostades ei ole varasid inventeeritud[16], mistõttu on võimalikuks saanud nende varade kajastamine aruannetes, mida Kultuurkapitali omandis ei olnud.

---

[15] Raamatupidamise seadus § 4 lg 2 ja § 5 p 6
[16] Sama § 18 lg 2

Avo Viiol sai sõlmides korteri ostu-müügilepingu, mille alusel ostja maksis kokkulepitud müügihinna Kultuurkapitali raamatupidamises kajastamata arvele, raha omastada. Pearaamatupidaja Marika Sildel pidanuks tekkima korteri müügi kahtlus, kui ta sai kinnisvarabüroolt seoses korteri müügiga maakleriteenuste arve.

Raamatupidaja on lepingukoopiate erinevuste avastamise tõttu koostanud 04.09.2002 õiendi Vase tn 10-10 korteri müügi kajastamise korrigeerimiseks. Õiendist ei nähtu, milliseid 2000. aastal tehtud kirjeid parandati. Seetõttu on audiitorid arvamusel, et parandusõiend ei ole koostatud raamatupidamise seaduse nõudeid arvestades [17].

Korter Tallinnas Lai tn 11-3

21.11.2000 sõlmiti ostu-müügi ja pandileping korteri müügi kohta, mille järgi müügihind on 1 120 000 krooni ja omandiõigus läheb üle müüjalt ostjale kohe pärast lepingule allakirjutamist. Kultuurkapitali nõukogu on andnud 30.08.2000 loa hoone müüa hinnaga 1 120 000 krooni[18].

Raamatupidamisregistritesse on tehtud 02.10.2000 kanne 5000 krooni ettemaksu laekumise kohta ostjalt, mis on arvele võetud kohustusena ostja ees. 22.11.2000 laekus ostjalt ülejäänud 1 115 000 krooni, mis on raamatupidamises näidatud realisatsioonina.

Müügitehingu kohta on tehtud 22.11.2000 kanne, millega kanti raamatupidamisarvestusest välja müüdud korteri bilansiline maksumus ja arvestati 149 068 krooni müügikasumit.

Antud juhul on tegemist mitme erineva majandustehinguga ja raamatupidamise seadust järgides oleks olnud õige kajastada 21.11.2000 nõue korteri ostja vastu 1 120 000 krooni, mida aga raamatupidamisregistrid ei kajasta. Kuna ostja oli eelnevalt 5000 krooni maksnud, tulnuks teha ettemaksu kanne nõude katteks.

Korter Pärnus Pikk tn 1-3

Selle korteri bilansilist maksumust on suurendatud 05.11.1999 katuseremondi ettemaksu (5430 krooni) tasumisel. Kuna remonti ei tehtud, siis võeti 28.04.2001 raamatupidamises arvele nõue OÜ Kesklinna Elamu vastu ja vähendati korteri bilansilist maksumust.

Audiitorid on seisukohal, et raamatupidamisregistrites on kanded tehtud järgimata hea raamatupidamistava nõudeid[19], mille kohaselt on õige ja usaldusväärse kajastamise aluseks raamatupidamisarvestuses majandustehingu reaalne majanduslik sisu. 1999. aastal on põhjendamatult suurendatud korteri kui vara maksumust ettemaksu summa võrra.

Kultuurkapitali nõukogu 30.08.2000. a otsuse alusel on korter kajastatud audiovisuaalse kunsti sihtkapitali nõukogu põhivarana (enne oli see kajastatud pikaajalise finantsinvesteeringuna). Korter on tasuta üürile antud, üürnik tasub kõik hooldus- ja kommunaalkulud.

Kinnistu Käsmus Neeme tee 29

Kinnistu on raamatupidamisarvestuses kajastatud hoonena pikaajaliste finantsinvesteeringute koosseisus. Kultuurkapitali nõukogu ei ole enne kinnistu soetamist ega ka hiljem arutanud selle kasutamise eesmärki. 02.12.1996. a koosoleku otsusega[20] on kinnitatud uued investeeringud, mille nimekirjas on ka nimetatud kinnistu.

---

[17] Raamatupidamise seadus § 14 lg 2
[18] Kultuurkapitali nõukogu 30.08.2000. a koosoleku protokoll p 2.5.1
[19] Raamatupidamistoimkonna juhend ERS 2, C3
[20] Kultuurkapitali nõukogu 02.12.1996. a koosoleku protokoll p 2

Kuna ei ole teada kinnistu kasutamise eesmärki, leiavad audiitorid, et seda pidanuks käsitama materiaalse põhivarana – kinnistu arvelevõtmisel raamatupidamisregistrites ei ole järgitud raamatupidamise seaduse[21] ja hea raamatupidamistava nõudeid[22].

Pearaamatupidaja on maja bilansilisele maksumusele 1999. aastal kirjendanud juurde Eesti Energiale tasutud maksed kasutatud elektrienergia eest ja Maksuametile tasutud maamaksu, kokku on suurendatud maja maksumust 33 691 krooni.

Tulenevalt Kultuurkapitali ja Eesti Kirjanike Liidu vahel sõlmitud rendilepingu p-st 6 on Kultuurkapitali pearaamatupidaja 25.01.2000 koostanud liidule arve summas 82 564 krooni (aastatel 1997–1999 Kultuurkapitali poolt tasutud elektrienergia- ja maamaksud). Arve on raamatupidamisregistrites kajastatud nõudena Kirjanike Liidu vastu ning vähendatud sealjuures maja bilansilist maksumust. Sel viisil on raamatupidamiskirjed tehtud ka 2000. aastal. Osa nõudeid Kirjanike Liidu vastu on 2000. aastal arvele võetud Eesti Energiale kasutatud elektrienergia eest tasumisel, sealjuures Kirjanike Liidule arvet esitamata. Arve, mis on liidule hiljem esitatud ja mis summalt langeb kokku nimetatud kannete järgsete nõuete summaga, on Kultuurkapitali raamatupidamises registreerimata.

Audiitorid on arvamusel, et tehingu majanduslikust sisust ja heast raamatupidamistavast lähtudes kuuluvad tasu elektrienergia eest ja maamaks kajastamisele perioodikuluna ning kohustustena Eesti Energia ja Maksuameti ees, Kirjanike Liidult nende kulude katteks saadaolevad summad aga ärituluna.

01.06.2000 sõlmiti notariaalne ostu-müügileping, millega Kultuurkapital müüb kinnistu Eesti Kirjanike Liidule. Lepingu järgi on müügihinnaks 2 mln krooni, mille ostja on sama lepingu p 4.2 järgi müüjale tasunud enne lepingule allakirjutamist. Pangaväljavõtete ja kassadokumentide kontrollimisel ei leidnud kinnitust, et Kirjanike Liit on summa tasunud. Liidu pearaamatupidaja kinnitas, et raha pole makstud, liidu raamatupidamises kajastuvat objekt nullväärtusega, st kui saadud kingitus.

Kultuurkapitali raamatupidamisregistrites on kinnistu müük kirjendatud 01.06.2000: 2 mln krooni on kirjendatud kirjanduse sihtkapitali sihtfinantseerimise riigieelarve kuludesse, sealjuures kajastamata nõuet Kirjanike Liidu vastu (kajastades realisatsiooni samas summas). Raamatupidamisregistrid ei kajasta ka Kultuurkapitali kohustust kanda 2 mln krooni Kirjanike Liidule sihtstipendiumina. Audiitorid leiavad, et toimunud tehingu kajastamine Kultuurkapitali raamatupidamises ei vasta raamatupidamise seaduse nõuetele.

Kirjanduse sihtkapitali koosolekute protokollides (alates 1997. aasta 1. jaotusest kuni 1999. aasta 2. jaotuseni), on jaotuste juures märge “sh jätkuvad stipendiumid järgnevalt “ ja nende hulgas Käsmu kirjanike pansionaat vastavalt jaotusele määratud summaga, ühtekokku 2 mln krooni[23]. Protokollides ei kajastu, kui suur nn jätkuv stipendium on. Samuti ei selgu, et stipendiumid on eraldatud Kirjanike Liidule, summade kohta ei ole Kultuurkapital ja Kirjanike Liit ka lepinguid sõlminud. Eraldisi pole kinnitanud Kultuurkapitali nõukogu[24], neid ei ole Kirjanike Liidule üle kantud ega võetud arvele kohustusena üle kanda.

Kultuurkapitali nõukogu otsustas 15.06.2000. a koosolekul eraldada Käsmu maja müügist saadud kasum – 57 499 krooni – kirjanduse sihtkapitalile ning suurendada selle summa võrra nende eraldiste limiiti[25] vaatamata sellele, et tegelikku müügitehingut ei toimunud. Maja müügiga, sh hinnaga seonduvat ei ole nõukogu arutanud.

---

[21] Raamatupidamise seadus § 29
[22] Raamatupidamistoimkonna juhend ERS 6
[23] 1997: 25.03 – 100 000; 18.06 – 200 000; 19.09 – 300 000; 12.12 – 200 000
1998: 13.03 – 250 000; 12.06 – 200 000; 18.09 – 250 000; 11.12 – 50 000
1999: 12.03 – 200 000; 11.06 – 250 000
[24] Kirjanduse sihtkapitali põhimäärus
[25] Kultuurkapitali nõukogu 15.06.2000. a koosoleku protokoll p 3.2

Maja Tallinnas Oru tn 10

Maja soetades ei ole Kultuurkapitali nõukogu määratlenud selle kasutamise eesmärki, vaid on peale ostutehingu sooritamise võtnud selle teadmiseks juba tehtud uue investeeringuna. Raamatupidamisarvestuses on maja kajastatud pikaajalise finantsinvesteeringuna 2 035 260 krooni.

Maja elanik maksab Kultuurkapitalile üüri 10 krooni kuus; Kultuurkapital maksab ja kajastab enda kuludes kõik maja korrashoiu ja kommunaalkulud (sh tasub valveteenuse, elektrienergia, vee ja kanalisatsiooni eest, maamaksu, kindlustusmaksed ja töövõtulepinguga palgatud aia ja maja korras hoidva inimese töötasu ning korrashoiuvahendid) ning üürniku nimele väljastatud telefoniarved. Kuludest on maha arvestatud üürniku poolt osaliselt tasutud telefonikõned. Auditeeritud perioodil moodustavad maja hoolduskulud 352 578 krooni.

Kuna soetatud hoone kasutamise eesmärk ei ole määratletud ja hoone haldamise kulud on oluliselt suuremad kui saadavad tulud, siis on audiitorid arvamusel, et hoone kajastamine raamatupidamisarvestuses pikaajalise finantsinvesteeringuna ei ole põhjendatud, seda tuleks kajastada põhivarana.

Korter Tallinnas Gonsiori tn 14-16

Korter on ostetud 01.04.1999. Sõlmitud notariaalse ostu-müügilepingu kohaselt on sõlmitud ka korteri üürimise leping. Üürilepingut audiitoritele ei esitatud ning jäi selgusetuks, mis eesmärgiga korter osteti.

Haldusteenust osutava äriühingu raamatupidaja sõnul moodustas selle korteri võlgnevus 31.12.2001. a seisuga 4020 ja 01.10.2002. a seisuga 4214 krooni.

Üürilepingu puudumise tõttu ei ole raamatupidamisarvestuses kajastatud nõudeid üürniku vastu ega ka kohustusi korteriühistu ees.

Ettepanek Kultuurkapitali nõukogule

- Võtta seisukoht Kultuurkapitali omandis olevate korterite ja maja edasise kasutamise osas.

Ettepanek tegevdirektorile

- Tagada raamatupidamisarvestuse vastavusse viimine raamatupidamise seaduse ja hea raamatupidamistavaga.

Kultuurkapitali nõukogu vastus

- Nõukogu 03.12.2002. a koosoleku otsusega anti tegevdirektorile volitus uuesti hinnata Kultuurkapitali omandis olevad korterid ja maja ning otsustati pärast hindamist küsimuse juurde tagasi pöörduda. Praeguseks on vara hinnatud ning nõukogu teavitatud, kuid vara edasise kasutamise otsus võetakse vastu turusituatsiooni paranedes.

- Kultuurkapitalis juurutatakse uut raamatupidamistarkvara ja käesoleva aasta märtsiks kinnitatakse uus raamatupidamise sise-eeskiri, mis vastab seadustele ja tagab vajaliku sisekontrollisüsteemi.

4. Tegevuskulud

4.1. Kantseleikulud

Võrreldi 1999. aasta septembri, 2000. aasta juuni, 2001. aasta detsembri ja 2002. aasta jaanuari kantseleikulusid, kõrvutades igakuiseid aruandeid pea- ja päevaraamatu, memoriaalorderi ja algdokumentidega. Lisaks valimisse langenud perioodidele kontrolliti pisteliselt ka teiste perioodide algdokumente.

Kanded raamatupidamisregistritesse on tehtud kassapõhiselt. Nii toimides on Kultuurkapitali pearaamatupidaja eiranud raamatupidamise seaduse nõudeid[26]. Kontrollides ilmnes, et kassapõhine arvestus on põhjustanud Uninet Andmeside AS-ile 2000. aasta mai teenuste arve kahekordse maksmise ja seetõttu on arve ka juunikuu kuludesse topelt kirjendatud.

Puudub kord, kes peab viseerima maksmisele minevad kuludokumendid. Osa neist on viseerimata, osa viseeritud ainult pearaamatupidaja poolt märkega ülekande ja selle kuupäeva kohta. Pole ülevaadet, kas kuludesse kantud teenus on kätte saadud ja kes milliste kulude tegemise eest vastutab.
Osa väljaminekuordereid on välja kirjutanud Avo Viiol, osa Marika Silde. Esineb eri blanketivormidele kirjutatud väljaminekuordereid. Sularaha liikumiste kohta koostatud kassaaruandele on alla kirjutanud Marika Silde nii kassapidaja kui ka raamatupidajana. Audiitorid on seisukohal, et kuna kohustused ei ole lahutatud, siis sisekontrollisüsteem sularaha liikumise osas ei toimi.

Kultuurkapital on teinud väljamakseid Kultuurkapitali nõukogu ja sihtkapitalide nõukogude koosolekutel osalejate toitlustamiseks, mis on üldjuhul maksustatud erisoodustuse tulu- ja sotsiaalmaksuga. Kontrollitud algdokumentide järgi kulutati toitlustamisele koos erisoodustusmaksudega 1999. aasta septembris vähemalt 31 000, 2000. aasta juunis 20 000 ja 2001. aasta detsembris 19 000 krooni. Riigikontrolli hinnangul ei ole Kultuurkapital toitlustusarveid tasudes kasutanud riigieelarvest saadud raha sihipäraselt, sest ei Kultuurkapitali seaduses ega ka sihtkapitalide põhimäärustes ei ole ette nähtud nõukogu liikmete toitlustuskulude katmist (vt ka lk 11 “Raha eraldamise sihipärasus”).

Kultuurkapitali nõukogu vastu võetud kantselei töökorras puudub lähetuste kord (§ 17 lg 1), samuti puudub Kultuurkapitali nõukogu liikmete lähetuse kord. Sihtkapitalide nõukogude liikmete lähetuste kord on vastu võetud 17.02.1997. Lähetusaruanded on väheinformatiivsed, neis puudub lähetuse eesmärk, samuti on need sihtkapitalide nõukogud esimeeste ja tegevdirektori Avo Viioli poolt kinnitamata. On esitatud aruandeid, kus lisaks Kultuurkapitalist saadud lähetusavansile on kajastatud kõik lähetusega seotud kulud (sõidukulud, päevarahad jm), kuid ei selgu, mis ulatuses Kultuurkapital kulud hüvitab.

1999–2002 on Kultuurkapitali tegevuskuludes kajastatud töötajate väljaõppe ja täienduskoolituse kulusid kokku 166 602 krooni. Sellest 79% (ehk 131 584 krooni, sh erisoodustuse tulumaks) moodustab summa, mida Kultuurkapital on kasutanud oma kolme ülikoolis õppiva töötaja õppemaksu osaliseks või täielikuks hüvitamiseks.

1999. aasta väljamaksed on tehtud töötajate avalduste ja õppeasutuse arvete alusel. Tasemeõppe kulude katmiseks kasutatud 32 000 krooni on erisoodustuse tulu- ja sotsiaalmaksuga maksustamata. 2000. aasta väljamaksed on tehtud nii töötajate avalduste, õppeasutuste arvete kui ka tegevjuhi käskkirjade alusel. Pearaamatupidaja on arvutanud ja maksnud riigieelarvesse erisoodustuse tulumaksu 3361 ja sotsiaalmaksu 4267 krooni rohkem. 2001. ja 2002. aasta väljamaksete aluseks on tegevjuhi käskkirjad. Käskkirjades olevate puuduste tõttu maksti riigieelarvesse 2001. aastal sotsiaalmaksu 421 krooni vähem ja tulumaksu 3262 krooni rohkem ning 2002. aastal samal põhjusel sotsiaalmaksu 1055 ja tulumaksu 831 krooni rohkem.

[26] Raamatupidamise seadus § 3, § 4, § 5 lg 6, § 7 lg 1 ja 2

Kultuurkapitalis puudub nõukogu poolt heaks kiidetud asutusesisene toetuste, preemiate ja lisatasude maksmise kord, mis sätestaks töötajatele palgalisade maksmise tingimused. Nõukogu ei ole ka Eesti Kultuurkapitali seadust eirates (§ 11 lg 2 p 6) kinnitanud kantselei töötajate koosseisu ja palku.

Tegevdirektori 30.06.1998. a käskkirjaga nr 10 muudeti Kultuurkapitali töötajate palku alates 01.07.1998, sealjuures on kahe töötaja töölepingusse muudatused tegemata. Töölepingute kohaselt saavad neli töötajat igakuist lisatasu (15% põhipalgast) täiendavate tööülesannete eest. Pearaamatupidaja sõnul on neil töötajatel täiendavaid ülesandeid iga kuu. Auditiga ei selgunud, mida töötajad täiendavate ülesannetena tegema pidid ja tegelikult tegid ning kui palju see neil aega võttis. Riigikontrolli hinnangul ei ole lisatasude igakuine väljamaksmine sellisel kujul põhjendatud.

Avo Viioliga 14.02.1995 sõlmitud töölepingut ei ole muudetud alates selle sõlmimisest. Kultuurkapitali nõukogu protokollilistes otsustes sisaldub punkt Avo Viioli palgamuutuste kinnitamise kohta, seejuures palgamuutuse suurust määramata. Seetõttu on audiitorid arvamusel, et auditeeritud perioodil tegevdirektori 20 000-kroonise kuupalga arvestuseks puudus alus (töölepingus oli kuupalgaks märgitud 8300 krooni).

Audiitorid ei anna hinnangut põhikapitali suurenemise protsendile, mille alusel on Avo Viiolile tema enda arvutuste põhjal makstud preemiat; seda põhjusel, et ei ole teada arvutuste tegemisel kasutatud metoodika (see on ka Kultuurkapitali nõukogus kinnitamata). Samuti ei ole teada, kui suures mahus tuleb igal aastal põhikapitali täiendada (§ 7), kui suureks peaks Kultuurkapitali põhikapital kujunema ning kas põhikapitali täiendamine on osa aruandeaasta eelarvekuludest.

Ettepanekud Kultuurkapitali nõukogule

- Kinnitada kantselei koosseis ning töötajate palgad.
- Töötada välja ja kinnitada toetuste, preemiate ja lisatasude maksmise kord.
- Töötada välja ja kinnitada Kultuurkapitali nõukogu liikmete ja kantselei töötajate lähetuste kord.
- Võtta seisukoht Kultuurkapitali nõukogu ja sihtkapitalide nõukogude liikmete koosolekutel toitlustamise kulude katmise suhtes.
- Võtta seisukoht tegevdirektor Avo Viiolile töölepingus ette nähtust suurema töötasu maksmise suhtes ja nõuda enam makstud töötasu tagastamist.

Ettepanekud tegevdirektorile

- Täiendada raamatupidamise sise-eeskirja, reguleerides nendes kuludokumentide jt väljamaksmisele kuuluvate dokumentide aktsepteerimine.
- Töötada välja kantselei töötajate ametijuhendid.
- Panna kassapidaja tööülesanded ühele kantselei töötajatest, tagamaks kohustuse lahususe põhimõtte järgimist.
- Vaadata läbi tehtud erisoodustuste maksustamine ja teha vajalikud ümberarvestused.

Kultuurkapitali nõukogu vastus

- Käesoleva aasta märtsiks kinnitatakse uus raamatupidamise sise-eeskiri, töö sisekorra eeskiri ning ametijuhendid, mis vastavad seadustele ja tagavad vajaliku sisekontrollisüsteemi.
- Kultuurkapitali raamatupidamises töötab praegu kaks inimest, kellest üks täidab ka kassapidaja kohustusi.
- Ülejäänud ettepanekute osas annab tegevdirektor nõukogu 05.03.2003. a koosolekul ülevaate kavandatud töökorralduslikest muudatustest.

4.2. Maakondlike ekspertgruppide halduskulud

Hiiumaa ja Harjumaa ekspertgrupi halduskulusid kontrolliti järgnevalt: 1999. aasta september, 2000. aasta juuni, 2001. aasta detsember ja 2002. aasta jaanuar.

Maakondlikud ekspertgrupid peavad raamatupidamisarvestust ja korraldavad aruandlust vastavalt juhendile "Raamatupidamise arvestuse korraldamine maakondades" (kinnitanud 20.11.1997 Avo Viiol).

Tegevdirektor on maakondlike ekspertgruppide raamatupidajatega sõlminud materiaalse vastutuse lepingud ja tähtajalised töövõtulepingud (üheks aastaks). Raamatupidajad esitavad aruandekuule järgneva kuu 3. päevaks Kultuurkapitali kantseleisse aruanded laekunud tulude ja tehtud kulude kohta. Aruanded koostatakse algdokumentide alusel, maakonnad peavad viimased esitama kantseleile aruandeaastale järgneva aasta esimese kvartali jooksul.

Maakondlike ekspertgruppide juhtide ja raamatupidajatega sõlmitud töövõtulepingud vajavad läbivaatamist ja kehtiva regulatsiooniga kooskõlla viimist, sest võimaldavad oma sisu tõttu väärkäsitlusi. Kui inimesed töötavad pidevalt ja rutiinseid ülesandeid täites kolm aastat ühe tööandja juures nagu antud juhul, siis on audiitorite hinnangul tegu töösuhtega, mis tulnuks ka niimoodi vormistada.

Tekitab tähelepanu, et töövõtulepinguga on tööle võetud just raamatupidaja – esiteks vähendab see töötaja kontrollimise ja talle korralduste andmise võimalusi, teiseks jääb lahtiseks vastutus. Materiaalse vastutuse leping sõlmitakse töösuhtes oleva, mitte töövõtulepingu alusel tööle võetud isikuga. Seetõttu on kaheldav, kas selle lepingu alusel saaks raamatupidajalt kahju välja nõuda.

Valgamaa, Lääne-Virumaa, Saaremaa, Ida-Virumaa, Järvamaa ja Läänemaa ekspertgruppide töövõtulepingud on sõlmitud kuu aega hiljem töö tegelikust algusest – 30. jaanuaril sõlmitud lepingu kohaselt algas töö sama aasta 1. jaanuaril.

Tartu ja Järva maakondliku ekspertgrupi puhul on üks ja sama isik nii taotluste vastuvõtja kui väljamaksete tegija, seega esineb risk, et ta ei anna taotlusi edasi või teeb ebaseaduslikke väljamakseid.

Maakondade aruannetes on näidatud panga ning kassa alg- ja lõppsaldod ning liikumine. Aruande kinnitab selle koostanud raamatupidaja oma allkirjaga. Maakondade aruannete põhjal koostab Kultuurkapitali pearaamatupidaja memoriaalorderi, kus konteerib maakondade aruannetes kajastuvad tulud ja kulud algdokumente nägemata.

Raamatupidamislausendite koostamine algdokumentidega tutvumata on vastuolus raamatupidamise seadusega[27]. Maakondlike ekspertgruppide igakuiseid aruandeid ei saa koonddokumentideks lugeda, sest neil puuduvad viited algdokumentidele ja nende sisule. Auditis ilmnes, et selline raamatupidamiskorraldus võimaldab moonutatud aruannete teket ja põhjustab vigu, millega kaasneb maksurisk.

- OÜ Magnuse Äri arve (1710 krooni) alusel on ostetud raamatuid, mis on kingitud ametist lahkunud ekspertgrupi liikmetele. Ekspertgrupp on arvet oma aruandes kajastanud majanduskuluna. Samamoodi on Kultuurkapitali raamatupidaja ka raamatupidamisprogrammi kande teinud. Kuna pearaamatupidaja konkreetse kuludokumendi vastu huvi ei tundnud, siis on jäänud tasumata kingituselt tasumisele kuuluv tulumaks[28].

- Mitmed ekspertgruppide kuludokumendid ei vasta raamatupidamise seadusega raamatupidamise algdokumendile kehtestatud nõuetele[29] ning seetõttu kuuluvad vastavad väljamaksed maksustamisele[30]. Näiteks ei vasta nõuetele suur osa Hiiumaa ja Harjumaa ekspertgruppide kuludokumente. Neil puuduvad üldjuhul kogused ja ostetud kaupade nimetused. Hiiumaa ekspertgrupi kuludokumentidel puudub ka kirjeldus, mis otstarbel kulu on tehtud.

---

[27] Raamatupidamise seadus § 11
[28] Tulumaksuseadus § 49 lg 1–4
[29] Raamatupidamise seadus § 8 lg 1
[30] Tulumaksuseadus § 51 lg 2 p 3

Töötasu makstakse maakondades kohapeal. Maakondade aruannetes näidatakse väljamakstud töötasu netoarvestuses. Kuna Maksuametile on vaja esitada ühine maksudeklaratsioon, siis arvestab Kultuurkapitali pearaamatupidaja töötasud brutotasuks ja teeb maksude arvestuse memoriaalorderile.

Lisaks tegid audiitorid järgmised tähelepanekud:

- Hiiumaa ekspertgrupi iga-aastastest kuludest moodustab toitlustamine 15–25%. Näiteks 2001. aasta toitlustamiskulud olid 5408 krooni, millele lisandus erisoodustuse tulu- ja sotsiaalmaks.
- Harjumaa ekspertgrupp korraldas Kultuurkapitali raha eest nõupidamise Pärnus Ammende villas, mida ei saa pidada põhjendatuks. Majanduskulude eelarvest on grupp kulutanud aastas ruumide üürimisele 32% ettenähtud rahast.

Ettepanekud tegevdirektorile

- Nõuda maakondlikelt ekspertgruppidelt igakuiste aruannete ja algdokumentide esitamist Kultuurkapitali kantseleisse ning tehtud kulud kirjendada raamatupidamisregistritesse algdokumentide alusel.
- Töötada välja ja kinnitada kord selle kohta, milliseid kulutusi ja kui suures ulatuses võivad maakondlikud ekspertgrupid neile majanduskuludeks eraldatud rahast teha, kehtestada piirangud toitlustamisele ja ruumide rentimisele.
- Viia maakondlike ekspertgruppide töötajate töötasude ja muude rahaliste vahendite väljamaksmine üle Kultuurkapitali kantseleisse.

Kultuurkapitali nõukogu vastus

Vt kolme esimest vastust ptk-s 2.4 lk 17.

4.3. Kultuurkapitali nõukogu liikmete töö tasustamine

Kultuurkapitali nõukogu liikmetele nõukogu liikmena tehtava töö eest tasu ei maksta (§ 12 lg 3). Sihtkapitalide nõukogude liikmetele makstakse ekspertiisitasu vastavalt kehtestatud korrale (§ 15 lg 3)[31].

Kultuurkapitali nõukogu 20.02.2001. a koosolekul otsustati määrata sihtkapitalide nõukogude liikmetele valdkondadevaheliste projektide ekspertiisi tasuks kuni 3000 krooni (neto) ühes kvartalis tehtud ekspertiiside eest. 27.02.2001. a koosolekul otsustati määrata sihtkapitali nõukogu liikmete ekspertiisitasuks 2500 krooni (samuti neto).

Auditiga selgus, et Kultuurkapitali nõukogus olevatele sihtkapitalide esindajatele makstakse ekspertiiside eest topelt – 3000 krooni kui Kultuurkapitali ja 2500 krooni kui sihtkapitali nõukogu liikmele, järgimata Eesti Kultuurkapitali seadust, mis ei näe ette Kultuurkapitali nõukogu liikmete töö tasustamist.

Ettepaneku selline ekspertiisitasude maksmise süsteem lõpetada tegi Riigikontroll juba 1997. aastal[32]. Vaatamata sellele maksti 1999–2002 kultuurkapitali nõukogu liikmetele taotluste läbivaatamise eest ekspertiisitasu kogusummas 280 250 krooni.

Kultuurkapitali nõukogu esimehele ning rahandusministri poolt nõukokku määratud esindajale 1999–2002 ekspertiisitasu makstud ei ole.

[31] Kord on kinnitatud Kultuurkapitali nõukogu 24.09.1997. a koosolekul.
[32] Peakontrolöri 02.09.1997. a otsus nr 40-13/043

Ettepanek Kultuurkapitali nõukogule

- Lõpetada valdkondadevaheliste projektide ekspertiisi eest maksmine Kultuurkapitali nõukogu liikmetele.

Kultuurkapitali nõukogu vastus

Kultuurkapitali nõukogu liikmete töö tasustamine on sätestatud Kultuurkapitali seaduse muutmise seaduses.

4.4. Ruumide remondi- ja rendikulud, tasaarveldused

Vaatamata asjaolule, et Kultuurkapitali tegevuseks vajalike renditud ruumide remondikulud tehti 1995–1999 ja need ei hõlma olulises osas auditeeritud perioodi, vaadati läbi pearaamatupidaja Marika Silde käest saadud algdokumendid, sest auditeeritud perioodil tasaarveldati remondikulusid maksmisele kuuluvate rendisummadega.

Kultuurkapital kasutab rendilepingu alusel tööruume aadressil Suur-Karja 23. Rendilepingu järgi tasaarveldatakse Kultuurkapitali renditasu tema poolt tööruumidesse tehtud investeeringutega.

Kõik kulud, mis on tehtud remondiks ja ka nii kajastatud, ei ole käsitatavad rendipinna rekonstrueerimisväljaminekutena[33], mis tähendab, et osa kulutustest ei pikenda oluliselt renditud vara kasulikku tööiga (nt avariitööd, sildid jms), ent Kultuuriministeerium on siiski sõlminud Kultuurkapitaliga tasaarvelduslepe. Kokkuleppest tulenevaid nõudeid ja kohustusi on ministeerium ja Kultuurkapital omavahel võrrelnud.

25.02.1999 esitas Kultuurkapital Kultuuriministeeriumile arve renditud ruumides 1997–1999 tehtud remondi eest summas 1 099 722 krooni. Arvet pole raamatupidamisregistrites tekkepõhiselt kirjendatud. Nõue Kultuuriministeeriumi vastu kirjendati osaliselt remondikulude kontolt ja osaliselt teostatud tööde eest tasumisel. Vaatamata sellele, et summalt on nõue Kultuuriministeeriumi vastu õige, ei ole kirjed tehtud kooskõlas raamatupidamise seaduse ja hea raamatupidamistavaga.

Nõuet Kultuuriministeeriumi vastu on vähendatud rendiarvetel näidatud rendi summa võrra, mis on näidatud teiselt poolt rendikuluna, sealjuures ei ole raamatupidamisregistrites kirjendatud kohustust ministeeriumi vastu. Sarnaselt on tehtud tasaarveldused ka Kunstimuuseumi SA-ga ja OÜ-ga Vemarro (on rendilepingu teine pool hoone omandiõiguse muutumise tõttu). Audiitorite hinnangul on raamatupidamiskirjed tehtud vastuolus raamatupidamise seadusega[34], mis keelab netoarvestuste tegemise.

Jüri Kõrge
Peakontrolör
Tegevusriskide auditi osakond

[33] Raamatupidamise seadus § 29 lg 5, ERS 6 p 9
[34] Sama § 25

Lisa

Eesti Kultuurkapitali nõukogu koosseisud auditeeritud perioodil

Vabariigi Valitsuse **26.11.1997. a.** korraldusega nr 886-k kinnitati Eesti Kultuurkapitali nõukogu järgmises koosseisus: esimees kultuuriminister Jaak Allik; liikmed Ülev Aaloe (näitekunsti sihtkapitali nõukogu esindaja), Olav Ehala (helikunst), Ants Juske (kujutav ja rakenduskunst), Mall Jõgi (kirjandus), Kaido Kama (rahvakultuur), Valeri Maksimov (kehakultuur ja sport), Hain Toss (arhitektuur), Arvo Vallikivi (Valton) (audiovisuaalne kunst), Tiit Saat (rahandusministri nõunik).

Vabariigi Valitsuse **16.03.1999. a** korraldusega nr 355-k arvati nõukogu koosseisust välja Valeri Maksimov ja kinnitati selle liikmeks kehakultuuri ja spordi sihtkapitali nõukogu esindaja Erika Salumäe.

Vabariigi Valitsuse **07.12.1999. a** korraldusega nr 1334-k kinnitati Eesti Kultuurkapitali nõukokku Signe Kivi (esimees), Ivo Eesmaa (rahvuskultuur), Olav Ehala (helikunst), Mart Kalm (arhitektuur), Kalev Kesküla (kirjandus), Tiina Käesel (kujutav ja rakenduskunst), Lauri Kärk (audiovisuaalne kunst), Indrek Saar (näitekunst), Erika Salumäe (kehakultuur ja sport), Aare Järvan (Rahandus-ministeeriumi kantsler).

Vabariigi Valitsuse **05.12.2001. a** korraldusega nr 803-k kinnitati Eesti Kultuurkapitali nõukokku Signe Kivi (esimees), Ivo Eesmaa (rahvuskultuur), Rene Eespere (helikunst), Mart Kalm (arhitektuur), Kalev Kesküla (kirjandus), Peep Puks (audiovisuaalne kunst), Andres Tali (kujutav ja rakenduskunst), Kristiina Garancis (näitekunst), Vello Kuhi (kehakultuur ja sport), Aare Järvan (Rahandus-ministeeriumi kantsler).

Vabariigi Valitsuse **26.03.2002. a** korraldusega nr 211-k arvati nõukogu koosseisust välja Mart Kalm ning arhitektuuri sihtkapitali esindajana määrati sinna Ülar Mark.

Kultuuriministri ja Kultuurkapitali nõukogu vastused

KULTUURIMINISTEERIUM

Hr Jüri Kõrge
Peakontrolör
Riigikontroll

Teie 10.12.2002.a. nr 2-7.1-TR/02/1986
Meie 10. 01.2003.a. nr 5.2-1/3645

Vastus kontrolliaruandele
Nr 2-4/02/86

Kultuuriministeerium tänab Eesti Kultuurkapitali tegevuse auditi läbiviimise eest.

Siinkohal esitame vastused kontrolliaruandes kultuuriministrile tehtud ettepanekute osas.
Nõustume kontrolliaruandes tehtud ettepanekutega. Ettepanekud puudutasid valdavalt Eesti Kultuurkapitali seaduse täiendamist.

Vabariigi Valitsus kiitis heaks ning esitas 10.12.2002.a. Riigikogu menetlusse Eesti Kultuurkapitali seaduse muutmise seaduse eelnõu. Eelnõu käsitles muuhulgas ka kontrolliaruandes puudutatud küsimusi.
Eelnõu sätestab maakondlike ekspertgruppide staatuse, nende moodustamise korra ning pädevuse. Samuti on sätestatud nõukogu liikmete solidaarne vastutus Eesti Kultuurkapitalile tekitatud kahju eest.

Eelnõu ei käitle kontrolliaruandes tehtud ettepanekut stipendiumide mõiste ja sihtgruppide täpsema määratlemise osas. Nimetatut ei ole otstarbekas seaduses detailselt sätestada, kuna arvestades võrdlemisi laia valdkonda, mille eest stipendiumi on võimalik määrata ning isikute ringi, kes stipendiumi saajaks võivad olla, võib see osutuda probleemiks ja ka takistuseks stipendiumide eraldamisel.
Eesti Kultuurkapitali seaduse § 2 sätestab Kultuurkapitali ülesanded, mis sisaldavad valdkondi, millist tegevust või missuguseid isikuid toetatakse. Kuna kavandatavad seaduse muudatused täiendavad Kultuurkapitali sisekontrollisüsteemi (sealhulgas vahendite kasutamise jälgimist) ning panevad nii juhatajale kui ka järelevalvet teostava nõukogu liikmele isikliku vastutuse, peaks see tõhustama ka järelevalvet sihtkapitalide ja maakondlike ekspertgruppide poolt vahendite eraldamise ja nende kasutamise üle.

Lugupidamisega

Margus Allikmaa
Minister

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 22.01.2003 Reg nr 2-7.1-TR/02/1986-21

Liina Urboja 6 282 254

Suur-Karja 23
15076 TALLINN
Reg. kood: 70000941

tel. 628 2250
faks 628 2200
e-mail: min@kul.ee

a/a 10052003507001
Eesti Ühispank
kood 401

Suur Karja 23
10148 Tallinn
Tel (372) 6 446 922
Faks (372) 6 314 085

EESTI KULTUURKAPITAL

Hr. Jüri Kõrge
Peakontrolör
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN
TR/02/2025

Teie: 23.12.2002 nr. 2-7.1-

Meie:15.01.2003 nr. 01-3/03

Austatud härra Kõrge

Täname Teid Eesti Kultuurkapitali majandustegevuse kohta teostatud auditi ja selles sisalduvate ettepanekute eest.

Eesti Kultuurkapital nõustub auditi kontrollaruande eelnõu lõplikus versioonis nr 2-4/02/91 tooduga ning sisulisi märkusi ei oma.

Lugupidamisega

Margu Allikmaa
Nõukogu esimees

R.Altmäe 6446 922

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 16.01.2003 | Reg nr 2-7.1-TR/02/2025-2

Suur Karja 23
10148 Tallinn
Tel (372) 6 446 922
Faks (372) 6 314 085

EESTI KULTUURKAPITAL

Hr. Jüri Kõrge
Peakontrolör
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

Teie: 17.01.2003 nr. 2-7.1-TR/03/66
Meie:18.02.2003 nr. 02-1/03

Austatud härra Kõrge

Täname Teid Eesti Kultuurkapitali majandustegevuse kohta teostatud auditi ja selles sisalduvate ettepanekute eest.

Edastame Teile tegevuskava kirja Lisas nr 1.

Lugupidamisega

Margus Allikmaa
Nõukogu esimees

R.Altmäe 6446 922

Lisa: Tegevuskava - 4 - lehel

RIIGIKONTROLL
Kuupäev Reg.nr
18.02.2003 2-7.1-TR/03/66-2

LISA 1

Eesti Kultuurkapitalile tehtud ettepanekute täitmise kava

TEGEVDIREKTORILE-

1. Ettepanek(punkt 1 lk. 8): Tagada, et edaspidi võetaks makstavad stipendiumid Kultuurkapitali raamatupidamises arvele nõuetena stipendiumisaajate vastu ning makstud stipendiumid kantaks pärast aruannete saamist ning raha kasutamise kontrollimist kuludesse.
Vastus: Alates 2003 aastast võetakse raamatupidamises maksatavad stipendiumid nõuetena arvele.

2. Ettepanek(punkt 2.2 lk. 12):

- Pöörata suuremat tähelepanu stipendiumide kasutamise lepingute täitmise jälgimisele ning kasutamata jäänud summade tagasinõudmisele.
- Kirjeldada sihtkapitalide nõukogude kodukordades täpsemalt stipendiumide määramise ja maksmise ning aruannete esitamise protseduuri, määrates konkreetsed vastutajad, et oleks tagatud protseduuri toimimine ja dokumenteerimine.
- Täiendada ja täpsustada lepinguvormi ja tingimusi; sätestada lepingutingimuste rikkumise korral stipendiumi tagasimaksmine koos intressidega; tagada kontroll selle üle, kas teisel lepingupoolel on voli lepingut sõlmida.
- Vaadata läbi kõik stipendiumi eraldamise lepingud, nõuda puuduvate aruannete esitamist ja saamata jäänud raha tagastamist.
- Edaspidi kajastada raamatupidamise aastaaruannete lisades 4. jaotusega võetud kohustusi.

Vastus: Lepingujärgselt 1 kuu peale raha kasutamise aja möödumist on lepingu pool kohustatud kasutamata jäänud summa tagastama või esitama aruande kasutatud rahasumma kohta. Juhul, kui ei ole esitatud aruannet ega tagastatud raha, paigutatakse esmalt võlgniku nimi ning rahasumma suurus interneti koduleheküljele ja tuletatakse talle meelde lepingulised kohustused.
2003 aasta I kvartali jooksul (enne 1 jaotuse lepingute sõlmimist) täiendatakse stipendiumilepinguid, kuhu lisatakse lepingu rikkumisega seonduvad punktid. Samuti täiendatakse ja kooskõlastatakse sihtkapitalide nõukogudega uued sihtkapitalide nõukogude kodukorrad ja hiljemalt 2003 aasta 2-ks jaotuseks kinnitada.
Seni eraldatud stipendiumide kasutamise aruannete osas on plaanis läbi viia 2002 aasta jaotustega eraldatud lepingute ning aruannete auditeerimine ning puuduste ilmnemisel võetakse tarvitusele abinõud.

3. Ettepanek(punkt 2.4 lk. 14):
Analüüsida maakondlike ekspertgruppide senist tegevust ja nende otstarbekust. Kui leitakse, et need on vajalikud, siis:

- Täiendada ja täpsustada maakondlike ekspertgruppide põhimäärusi, sh. kooskõlastada nõukogu töökorraga maakondlike ekspertgruppide volituste kestuse tähtaeg.
- Kehtestada ekspertgruppide kontrollimise kord.
- Määratleda protseduurid, kuidas registreerida ja säilitada Kultuurkapitali kantseleisse esitatud dokumendid.
- Kohustada kõiki maakondlikke ekspertgurppe läbi vaatama senised stipendiumide eraldamise lepingud, nõuda puuduolevate aruannete esitamist ja kasutamata raha tagastamist.

Vastus: Uue Eesti Kultuurkapitali seaduse muutmise seadusega, mis võeti vastu Riigikogu poolt 29.01.2003, konkretiseeriti maakondlike ekspertgruppide staatus ja volituste aega.
Maakondlike ekspertgruppide tegevust on plaanis kontrollida vähemalt 2 korda aastas tegevdirektori poolt, kuid pidevalt kontrollib nende tegevust kantselei kontaktisik ja raamatupidaja. Samuti seaduse muudatusega tuuakse lepingute sõlmimine kantseleisse ja sellega tagatakse ka aruande esitamine läbi ekspertgrupi kantseleisse, kus peetakse sellekohast arvestust ja mis oluliselt lihtsustab operatiivset kontrolli.

4. Ettepanek(punkt 3.2 lk. 20): Kaaluda Marika Silde sobivust pearaamatupidaja ametikohale, arvestades tema ebapiisavaid kutseoskusi.
Vastus: Personalialased küsimused lahendatakse hiljemalt 2 kuu jooksul.

5. Ettepanek(punkt 3.3 lk. 24): Tagada raamatupidamisarvestuse vastavusse viimine raamatupidamise seaduse ja hea raamatupidamistavaga.
Vastus: Eesti Kultuurkapitalis juurutatakse uut raamatupidamistarkvara ning hiljemalt märtsiks kinnitatakse uued raamatupidamise sise-eeskirjad ja sisekorra eeskirjad ning ametijuhendid, mis oleksid vastavuses kehtivate seadustega ning tagaksid kontrollimehhanismi regulatsiooni Eesti Kultuurkapitalis.

6. Ettepanek(punkt 4.1 lk. 26):

- Täiendada raamatupidamise sise-eeskirja, reguleerides nendes kuludokumentide jt väljamaksmisele kuuluvate dokumentide aktsepteerimine.
- Töötada välja kantselei töötajate ametijuhendid.
- Panna kassapidaja tööülesanded ühele kantselei töötajatest, tagamaks kohustuse lahususe põhimõtte järgimist.
- Vaadata läbi erisoodustuste maksustamine ja teha vajalikud ümberarvestused.

Vastus: Vt. vastus nr 5. Kultuurkapitali raamatupidamises töötab hetkel 2 inimest, kellest 1 täidab ka kassapidaja kohuseid.

7. Ettepanek(punkt 4.2 lk. 28):

- Nõuda maakondlikelt ekspertgruppidelt igakuiste aruannete ja algdokumentide esitamist Kultuurkapitali kantseleisse ning tehtud kulud kirjendada raamatupidamisregistritesse algdokumentide alusel.
- Töötada välja ja kinnitada kord selle kohta, milliseid kulutusi ja kui suures ulatuses võivad maakondlikud ekspertgrupid neile majanduskuludeks eraldatud rahast teha, kehtestada piirangud toitlustamisele ja ruumide rentimisele.
- Viia maakondlike ekspertgruppide töötajate töötasude ja muude rahaliste vahendite väljamaksmine Kultuurkapitali kantseleisse.

Vastus: Vt. vastus nr 3.

KULTUURKAPITALI NÕUKOGULE –

1. Ettepanek(punkt 2.1 lk 9):

- Töötada välja stipendiumide eraldamise ja maksmise põhimõtted.
- Töötada välja põhimõtted, mille järgi jaotada raha sihtkapitalide vahel.
- Nõuda sihtkapitalide nõukogudelt aastaaruannete esitamist ja arutada neid oma koosolekutel.

Vastus: Nimetatud küsimusi on plaanis arutada Kultuurkapitali nõukogu koosolekul.

2. Ettepanek(punkt 2.2 lk. 12):
Vt. lk. 1 vastus nr. 2

3. Ettepanek(punkt 2.3 lk. 13):

- Kehtestada reeglid, kuidas määratakse Kultuurkapitali nõukogus toetusi juhul, kui on tegemist nõukogu liikmega seotud projektiga.
- Tagada ettenähtud juhtudel sihtkapitalide nõukogude eraldatud toetuste kinnitamine Kultuurkapitali nõukogus.

Vastus: Teie poolt tõstatatud ettepanekud on sätestatud Riigikogu poolt 29.01.2003.a vastu võetud Eesti Kultuurkapitali seaduse muutmise seaduses.

4. Ettepanek(2.4 lk. 14):
Vt. lk.1 vastus nr. 3.

5. Ettepanek(punkt 3.1 lk. 15):
Otsustada täiendavate kontrollimeetmete rakendamine, vähendamaks esindusõigusest tulenevaid riske sh määrata, milliste tehingute tegemisel on vaja lisaks tegevdirektori allkirjale mõne teise töötaja allkirja.
Vastus: Uue seadusemuudatusega piirati oluliselt Kultuurkapitali vara paigutamise võimalusi. Samuti nähakse uutes raamatupidamise sise-eeskirjades ette tehingute tegemisel allkirja osakaalu suurused. Samuti loodi siseaudiitori institutsioon, kes alustab tööd hiljemalt aprillist 2003.

6.Ettepanek (punkt 3.2 lk. 20):

- Nõukogu liikmetel, kelle volituste perioodil ei ole nõukogu nõuetekohaselt täitnud seadusega pandud ülesandeid ega loonud toimivat kontrollisüsteemi, kaaluda tagasiastumist.
- Töötada välja ja kinnitada igakuiste investeeringuaruannete vorm
- Kaaluda investeeringute juhtimise teenuse sisseostmist ekspertidelt nagu Riigikassa, Eesti Pank, kommertspangad ja kindlustusseltsid. Töötada välja ja kinnitada ametijuhendid ning protseduurireeglid, et oleks setge, kes põhikapitali vahendeid investeerides mida teeb ja mille eest vastutab.

Vastus: 15.01.2003 otsustas Eesti Kultuurkapitali nõukogu valida põhikapitali halduriks Sampo Varahalduse AS, kes on tänaseks päevaks asunud ka põhikapitali haldama.

7. Ettepanek(punkt 3.3 lk. 24):
Võtta seisukoht Kultuurkapitali omandis olevate korterite ja maja edasise kasutamise osas.
Vastus: Nõukogu koosoleku 03.12.2002 otsusega, anti tegevdirektorile volitus uuesti hinnata Kultuurkapitali omandis olevad korterid ja maja ning siis pöörduda nimetatud küsimuse juurde tagasi. Käesolevaks ajaks on nimetatud vara hinnatud ning nõukogu teavitatud, kuid vara edasise kasutamise osas võetakse vastu otsus turusituatsiooni paranedes.

8. Ettepanek(punkt 4.1 lk. 26):

- Kinnitada kantselei koosseis ning töötajate palgad.
- Töötada välja ja kinnitada toetuste, preemiate ja lisatasude maksmise kord.
- Töötada välja ja kinnitada Kultuurkapitali nõukogu liikmete ja kantselei töötajate lähetuste kord.
- Võtta seisukoht Kultuurkapitali nõukogu ja sihtkapitalide nõukogude liikmete koosolekutel toitlustamise kulude katmise suhtes.
- Võtta seisukoht tegevdirektori Avo Viiolile töölepingus ette nähtud suurema töötasu maksmise suhtes ja nõuda enam makstud töötasu tagastamist

Vastus: Nimetatud ettepanekute osas annab tegevdirektor nõukogule ülevaate töökorralduslikest muudatustest nõukogu 05.03.2003 koosolekul.

9. Ettepanek(punkt 4.3 lk. 28):
Lõpetada valdkondadevaheliste projektide ekspertiisi eest maksmine Kultuurkapitali nõukogu liikmetele.
Vastus: Kultuurkapitali nõukogu liikme töö tasustamine on sätestatud Eesti Kultuurkapitali seaduse muutmise seaduses.

Koostas: /R.Altmäe/